Azg Ազգ

13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2007 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 230 (3882)

Քաղաքացիները փոխանակվեցին

Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի ջանքերով հաջողվել է փոխանակել Բաքվում եւ Ստեփանակերտում պահվող երկու քաղաքացիների: Հաղորդվում է, որ փոխանակումը կատարվել է Աղդամի շրջանում: Կարմիր խաչը նշում է, որ քաղաքացիները վերադարձել են իրենց հոժար կամքով: Հյատնի է, որ հայրենիք է վերադարձել ԼՂՀ Մարտունի քաղաքի բնակիչ Վելերի Սուզեյմանյանը, իսկ ադրբեջանական կողմին է հանձնվել Միր-Բաշիրի շրջանի բնակիչ Ալիեւ Անարը:

Հայաստանը դեմ է Բաքվի օլիմպիական երազանքներին

Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության երկրների խորհրդարանական վեհաժողովի 30-րդ նստաշրջանում մասնակից երկրները ութ կողմ եւ մեկ դեմ ձայների հարաբերակցությամբ իրենց աջակցությունն են հայտնել 2016 թվականի ամառային օլիմպիադան Բաքվում անցկացնելու Ադրբեջանի հայտին: Որոշմանը միակ դեմ քվեարկած երկիրը Հայաստանն է: Հայկական պատվիրակությունն իր դիրքորոշումը բացատրել է, որ անթույլատրելի է օլիմպիական խաղեր անցկացնել երկրում, որն ունի չկարգավորված հակամարտություն:

Ամանորին գների չհիմնավորված բարձրացում չի՞ լինի

Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը զգուշացրեց տնտեսվարողներին՝ չդիմել նման քայլի

ԱԲԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հանձնաժողովի երեկ տեղի ունեցած նիստում ընդունված որոշմամբ գերիշխող դիրք ունեցողներին, ինչպես նաեւ մյուս տնտեսվարողներին նախազգուշացվեց, որ, նկատի ունենալով «դրամի արժեւորման փաստը եւ նախորդ տարիներին ամանորյա գնային բարձրացումները», ձեռնպահ մնան գների չհիմնավորված բարձրացումներից կամ չհիմնավորված պահպանումից, վերանայեն իրենց պարտավորությունների իրացման գները, միջոցներ ձեռնարկեն գների չհիմնավորված բարձրացման, չհիմնավորված պահպանման եւ հակամրցակցային համաձայնությունների առդյունքում միանման գների սահմանման քաղաքականության կիրառումը կանխելու եւ վերացնելու ուղղությամբ: Նշվեց նաեւ, որ վերոնշյալ երեւույթները բացահայտելու ու կանխելու ուղղությամբ հանձնաժողովը 2007-ի դեկտեմբերի 15-ից մինչեւ 2008-ի հունվարի 15-ը կազմակերպելու է պարտավորությունների իրացման գների դիտանցումներ:

Հանձնաժողովի նախագահ **Ալոյս Շահնազարյանը** խնդրեց զանգվածային լրատվամիջոցներին որոշումը հասանելի դարձնել տնտեսվարողներին եւ վերջիններիս հիշեցրեց, որ նախորդ տարի հավի ձվերը հակամրցակցային համաձայնությամբ թանկացրած երեք խոշոր ընկերությունները տուգանվեցին իրենց հասույթի 1 տոկոսի չափով: Այժմ արդեն, օրենքի փոփոխությունից հետո, այդ խախտման համար տուգանքի չափը կազմում է հասույթի 2 տոկոսը:

Տես էջ 3

Հիմնադրվել է Խոսքի ազատության եւ ԳԱԼԱ ՀԸ հասարակական պաշտպանության շտաբ

Վերջին շրջջ երկու ամիսներին ԳԱԼԱ հեռուստաընկերության նկատմամբ կիրառվող ճնշումների հասարակական հակազդման նպատակով երեկ Գյումրիում ստեղծվել է Խոսքի ազատության եւ ԳԱԼԱ հեռուստաընկերության հասարակական պաշտպանության շտաբ: Կազմվել է հեռուստաընկերության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների համառոտ ծրագիր, որով նախատեսվում է այսօր ՀՀ տնտեսական դատարանի Գյումրու նստավայրում ներկա գտնվել «Գյումրու քաղաքապետարանն ընդդեմ «ՉԱՊ» ՍՊԸ-ի» (ԳԱԼԱ-ի հիմնադիրը-Գ. Մ.) դատաքննության շարունակությանը եւ դատավոր էդ. Նահապետյանին ինքնաբացարկի ու ԳԱԼԱ ՀԸ-ին եթերազրկելու գործողություններին չմասնակցելու պահանջ ներկայացնել, կազմակերպել սոցրագրահավաք՝ դիմելով քաղաքապետ Վարդան Ղուկասյանին եւ առաջարկելով հրաժարվել հեռուստաշաբաթակի վարձակալության խնդիրը դատական ճանապարհով լուծելու տարբերակներից, դեկտեմբերի 19-ին Գյումրու Թատերական հրապարակում կազմակերպել հանրահավաք եւ այլն:

Շտաբը ԳԱԼԱ-ի շրջջը տեղի ունեցող իրադարձություններն ու ՀԸ եթերազրկման գործողությունների դեմ ձեռնարկվող քաղաքացիական նախաձեռնություններն ակտիվորեն լուսաբանելու կոչ է ուղղել հայաստանում գործող լրատվամիջոցներին ու լրագրողներին, նշելով, որ խնդիրն ավելի խորքային է ու կարող է ծառանալ բոլոր այն ՁԼՄ-ների առաջ, որոնք կկամենան ինքնուրույն լրատվական քաղաքականություն վարել եւ մանավանդ հայտարարել, թե չեն ենթարկվելու զանազան գերատեսչությունների ու պաշտոնյաների թելադրանքին: Խնդրի առնչությամբ նաեւ ընդունվել է բաց նամակ՝ ուղղված հանրապետության իշխանություններին:

Գ. Մ.

Պաշտոնյան փրկվեց

«Ազատություն» ռադիոկայանը հաղորդել է, որ Հայաստանի ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Դավիթ Ավետիսյանը հրաշքով փրկվել է օվկիանոսում լողալիս: Չիլիում գտնվող փոխնախարարը Վալպարաիսո նահանգի Ռենիակա ծովափում, որտեղ լողալն արգելված է, մտել է ալեկոծված ծով, եւ մեծ ալիքները նրան հեռու են տարել ափից: Ըստ տեղի մամուլի, հայաստանցի պաշտոնյային, բարեբախտաբար, մեծ ջանքերի գնով մի կերպ հաջողվել է հասնել ափ այն պահին, երբ փրկարարները արդեն խնդրել էին ուղղաթիռ ուղարկել նրան փրկելու համար:

Դավիթ Ավետիսյանը շտապ տեղափոխվել է հիվանդանոց: Թերթի վկայությամբ՝ նրա կյանքին վտանգ չի սպառնում:

Արզաքանցյանի գործով կա ձերբակալված

Հայտնի է դարձել, որ Ռուսաստանում ձերբակալվել է Հայաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Տիգրան Արզաքանցյանի դեմ մահափորձ կատարած կասկածյալներից մեկը: Հաղորդվում է, որ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում ձերբակալվել է չափահաս, նախկինում դատված քաղաքացի: Հետախուզվում է մահափորձի մյուս մասնակիցը: Ձերբակալվածի անձի եւ գործողության այլ մանրամասների մասին, հետաքննության շահերից ելնելով, չի հաղորդվում: Հիշեցնենք, որ Տ.Արզաքանցյանը վիրավորվել էր սեպտեմբերի 26-ին մոսկովյան «Մետրոպոլ» խաղատանը: Երկու անհայտ անձինք հարձակվել էին նրա վրա, մեկը պատգամավորին դանակի վերք էր հասցրել, մյուսը՝ վիրավորել հրազենով:

Տիմոշենկոյին կես վայրկյան չհերիքեց

Ուկրաինայի խորհրդարանում վարչապետի պաշտոնի քվեարկության ժամանակ նարնջագույն կոալիցիայի առաջնորդ Յուլիա Տիմոշենկոյին երկրորդ անգամ անընդմեջ չհաջողվեց ստանալ անհրաժեշտ քվեները: Նարնջագույն կոալիցիան ընդամենը 2 ավելի ձայն ունի անհրաժեշտ մեծամասնություն կազմելու համար: Երեկ տեղի ունեցած հերթական քվեարկության ժամանակ Տիմոշենկոյի կողմնակիցներից մեկը կես վայրկյան շուտ էր բաց թողել կոճակը, եւ այդ մեկ ձայնը ավտոմատ համակարգը չէր հաշվել:

ՈՎ՝ ԲԼՇ Է ՅՈՒՅՑ ՏՎԵԼ

Նախագահի թեկնածուները վերջին մեկ տարվա ունեցվածքի հայտարարագրեր են ներկայացրել ԿԸՀ

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի՝ Հայաստանի նախագահի թեկնածու առաջադրված անձինք ԿԸՀ են ներկայացրել ընտրություններին նախորդող մեկ տարում իրենց գույքի եւ եկամուտների հայտարարագրերը: Հայաստանի վարչապետ Սերժ Սարգսյանը հայտարարագրել է 96 քմ բնակելի համասեփականություն Ստեփանակերտում, 18-20 դարերի հնաոճ իրեր, ժամանակակից նկարիչների 32 կտավ, հայ նկարիչներից՝ Բաշինջաղյանի, Մինասի, Սարյանի, Գյուրջյանի ստեղծագործություններից: Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարագրել է Ծիծեռնակաբերդի խճուղում 813, 5 քմ բնակելի սեփականություն, նույն վայրում՝ մոտ 10 հազար քմ հողամաս, Կորյունի փողոցում՝ 311 քմ հասարակական սեփականություն եւ այլն: ԱԺ փոխնախագահ Վահան Հովհաննիսյանը հայտարարագրել է համատեղ սեփականություն մոտ 120 քմ բնակարաններ Կորյունի եւ Խաչատրյան փողոցներում, 3300 քմ հողամաս Կոտայքի մարզի Առինջ գյուղում: ՕԵԿ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը եւ ԼՂՀ նախագահի նախկին խորհրդական Արման Մելիքյանը որեւէ անշարժ գույք չեն հայտարարագրել:

«Ազգային համաձայնություն» կուսակցության առաջնորդ Արամ Հարությունյանը Լվովի պողոտայում 50 քմ բնակտարածություն, իսկ «Ազգային միաբանության» առաջնորդ Արտաշես Գեղամյանը Մատոցի պողոտայում 106 քմ բնակելի սեփականություն են նշել: ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը հայտարարագրել է Բաղրամյան փողոցի իր բնակելի տունը՝ 360 քմ, սեփական ձեղնահարկ՝175 քմ, տնամերձ հողամաս՝ 178 քմ: Իսկ ահա ԱԼՄ հոլդինգի նախագահ Տիգրան Կարապետյանի հայտարարագրում նշված է Այգեձորում 290 քմ համասեփականություն, հաշվետու տարվա ընթացքում ձեռք բերված 43,5 քմ բնակելի համասեփականություն Գրիբոյեդովի փողոցում, 2003 քմ-ի չափ արտադրական համասեփականություն Կոմիտասի եւ Մամիկոնյան փողոցներում:

Ինչ վերաբերում է շարժական գույքին, ապա այստեղ առաջատարը Տիգրան Կարապետյանն է, նա ունի 5 մեքենա, այդ թվում՝ 1995 թվականի «Մերսեդես-Բենց 600»: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ունի 1997 թվականի արտադրության «Լինքոլն Թաունքար» ավտոմեքենա: Վարչապետը հայտարարագրել է 1992 թվականի արտադրության «Միցուբիշի»: Վազգեն Մանուկյանը հայտարարագրել է երկու «ՎԱԶ-21» ավտոմեքենա: Արամ Հարությունյանը ունի «ԳԱԶ-31» մեքենա:

Արման Մելիքյանը եւ Արթուր Բաղդասարյանը որեւէ շարժական գույք չունեն: Թեկնածուները հայտարարագրել են նաեւ իրենց դրամական միջոցները: Պարզվում է, որ Արամ Հարությունյանը եւ Վազգեն Մանուկյանը, բացի տարեկան աշխատավարձից, այլ եկամուտներ չունեն: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ստացել է նախկին նախագահի կենսաթոշակ, Վարդանանցի վրա համասեփականած երկու տարածքներից ստացել է վարձավճար: Տիգրան Կարապետյանը չունի անձնական դրամական միջոց, բացի տարեկան աշխատավարձից, նշված է վարձակալության դիմաց ստացած եկամուտ: Մյուս թեկնածուներից Վահան Հովհաննիսյանը հայտարարագրել է 4 միլիոն դրամ, 8 հազար դոլար, 170 հազար եվրո, իսկ Սերժ Սարգսյանը՝ 58 մլն դրամ, Արթուր Բաղդասարյանը՝ մոտ 8 միլիոն դրամ, 190 հազար դոլար, Արտաշես Գեղամյանը՝ 39 հազար դոլար, Արման Մելիքյանը՝ մոտ 3,5 մլն դրամ:

«Արեւիկի» 8 տղաները ջերմացրին Եվրոպայի սիրտը

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Երեկ իրենց նիդեռլանդյան տպավորությունները հայաստանցի լրագրողներին հայտնեցին մանկապատանեկան «Եվրոտեսիլի» մասնակից «Արեւիկ»-ականները ու մասնակցության նախագծի ղեկավարները: «7 անգամ մեր երեխաները 12 բալ ստացան, եւ 7 անգամ ծածանվեց Հայաստանի դրոշը, պատմեց Հանրային ռադիոյի տնօրեն **Արմեն Ամիրյանը**: Ես հաղթանակ եմ համարում, որ օտարները հայկական դրոշ էին ծածանում եւ հայերեն երգ էին երգում»: Լրագրողներից մեկի դիտարկմանը, թե երեխաների հուզմունքն ակնհայտ էր, Ա. Ամիրյանը պատասխանեց. «Նույնիսկ պրոֆեսիոնալ արտիստի համար շատ դժվար է առանց հուզմունքի բեմ դուրս գալ 10 հազար հանդիսատեսի առջեւ, ուր մնաց այս երեխաները: Ի դեմ, բոլոր երկրների ներկայացուցիչները նախորդ օրվա փորձին ավելի լավ ելույթ ունեցան, քան մրցույթի օրը: Հուզմունքը ոչ միայն ներելի, այլեւ գովելի է»:

ՖՈՏՈ ԼՈՒ

«Ազգի» հարցին, թե քվեարկողներն իրենց համակրանքն էին արտահայտում օրվա կատարմանն, թե՞ երգի համար, բանախոսները պատասխանեցին, թե օրվա կատարումը չէ, որ գնահատական ստացավ, այլ երգը եւ ինտերնետային նախնական քվեարկություններում նրա առաջին երեք տեղերում լինելը մինչմրցութային 2-3 ամիսների ընթացքում: Ուշագրավ են նաեւ բոմբեյերական կազմակերպությունների կանխատեսումները, ըստ որոնց ֆավորիտ էին համարվում մեր եւ Ուկրաինայի երգերը: Այս մասին տեղեկացրեց Հանրային ռադիոհեռուստաընկերության արտաքին կապերի բաժնի պետ **Դիանա Մնացականյանը:**

Տես էջ 2

«Մենք ֆինանսական ոչ մի խնդիր չենք ունենալու»

ՕԵԿ ներկայացուցիչները դժգոհ են ՀԼՄ-ներից

«Օրինաց երկիր» կուսակցության գրասենյակում կայացած մամուլի ասուլիսին Արթուր Բաղդասարյանի նախընտրական շտաբի ղեկ Հեղինե Բիշարյանը տեղեկացրեց, որ արդեն ձեւավորվել է նախընտրական գրասենյակ, որը կլինի պաշտոնական քարոզչական գրասենյակ, եւ դրա հետ մեկտեղ դիմել են նախընտրական հիմնադրամ բացելու համար: Ինչպես շատ քաղաքական ընդդիմադիր ուժեր, «Օրինաց երկիր»-ը նույնպես կարոտով է մնացել հեռուստատեսությամբ եթեր դուրս գալուն: Եվ տիկին Բիշարյանի խոսքերով, իրենք որոշել են յուրաքանչյուր շաբաթ ՀԼՄ-ների ներկայացուցիչների հետ խոսել իրենց մարտավարության եւ յուրաքանչյուր շաբաթ իրենց անելիքների, ծրագրերի մասին, որը կլինի յուրահատուկ հաշվետվություն:

«Ունենք բազմաթիվ խնդիրներ: Հանդիպումներ կլինեն սոցիալական տարբեր խավերի հետ: Կկազմակերպվեն հանրահավաքներ: Քարոզչական ժամանակահատվածում բոլոր լրատվամիջոցների ներկա լինելը պարտադիր է: Մինչեւ քարոզարշավի ընթացքը՝ հանրահավաքների ձեւով հանդիպումների գրաֆիկը ձեզ կներկայացվի: Հարցը, որ մենք կարեւորում ենք, տեղական եւ միջազգային դիտորդների առաքելությունն է: Մենք վերջերս հանդիպել ենք ԵԱՀԿ-ի պաշտոնական ներկայացուցիչների հետ, քննարկել ենք տարբեր խնդիրներ, դիմել ենք պաշտոնապես, որպեսզի երկարաժամկետ դիտորդական առաքելություն կատարվի ընտրությունների ժամանակահատվածում: Մենք բոլորս էլ տեսնում ենք, թե ինչպիսի անհավասար դաշտ է առաջացել լրատվամիջոցների եթերի տրամադրման հարցում: Պարոն Բաղդասարյանը վերջին ամիսների ընթացքում՝ խորհրդարանական ընտրություններից հետո, գրեթե 4-5 անգամ է եղել տարբեր հեռուստաընկերություններում: Եթե ուշադրություն դարձնենք, կտեսնենք, որ հեռուստաընկերություններում իշխանության ներկայացուցիչները գրեթե մշտապես կան, նրանց պաշտպանող քաղաքական ուժերը՝ նույնպես», ասում է Հեղինե Բիշարյանը: Հաջորդ խնդիրը, որ մտահոգում է «Օրինաց երկրին»՝ մարզերի հանդիպումներից հայտնի է դարձել, որ գյուղաբնակներին դարձրել են շտաբի պես:

«Հայտնվել ենք այնպիսի իրավիճակում, որ գյուղացին մտահոգված է՝ ինքը պարտադրված է իր ձայնը տալիս որեւէ թեկնածուի, հակառակ դեպքում ճնշումների կենթարկվի: Միջազգային եւ տեղական դիտորդական առաքելության խնդիրն է, որպեսզի ապահովվի երկարաժամկետ դիտորդական առաքելություն ընտրությունների ընթացքում, որը նույնպես բացակայում է», նկատեց տիկին Բիշարյանը:

ՕԵԿ նախընտրական գրասենյակի քարոզչական աշխատանքները հիմնականում դրված են **Միհր Շահգելդյանի** վրա: Վերջինս էլ իր հերթին հավելեց. «Հանրային կարծիքի գրասենյակը աշխատելու է բաց վիճակում՝ տեղեկատվության տրամադրմամբ: Մեր հասարակությունը կլինի առավելագույնս հավասարակշռված եւ տեղեկատվություն կստանա մեր քարոզչության նախընտրական եւ ընտրական գործընթացների վերաբերյալ: Մենք կարետրում ենք բոլոր թեկնածուների համար հավասարապես բոլոր լրատվամիջոցների կողմից լուսերի բլոկի տրամադրման հիմնախնդիրը: Մենք չենք աշխատելու սեւ PR-ի եւ կեղտոտ տեխնոլոգիաների կիրառման տեսանկյունից: Մենք ընդհանրապես դեմ ենք, որ սրեր ուղղվեն որեւէ քաղաքական ուժի կողմ: Իսկ մեր դեմ եղել է ե՛ւ զրպարտություն, ե՛ւ հակաքարոզչություն: Եթե մենք խոսում ենք ազատ, արդար ընտրությունների մասին, ժողովուրդը պետք է հավասար տեղեկատվություն ստանա: Հավասար լրատվական դաշտ, հավասար հնարավորություններ»: «Ովքե՞ր են ֆինանսավորելու ՕԵԿ նախընտրական արշավները» հարցին փորձեց պատասխանել տիկին Բիշարյանը. «Օրինաց երկիրը» հայրենի հազարանոց կուսակցություն է: Մեզանից յուրաքանչյուրը հիմնադրամին իր մասնակցությունն ու աջակցությունն է ունենալու: Եվ մենք ֆինանսական ոչ մի խնդիր չենք ունենալու: Որեւէ գործարար, որը մեր կողքին է, չի փոփոխվել: Դրան գումարած՝ մեր հայրենի հազարանոց բանակը: Թե ովքեր են կանգնած մեր կողքին՝ բոլորս գիտենք: Ովքեր բարձր ճաշակ ունեն, նրանք Արթուր Բաղդասարյանի կողքին են»:

ՆԱՐԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

«Արեւիկի» 8 տողերը ջերմացրին Եվրոպայի սիրտը

1-ին էջից

Ինչ վերաբերում է տարաբնույթ խոսակցություններին ձայների հաշվարկման եւ Բելառուսի վերջինը մեզ ընդամենը մեկ միավոր պակաս ձայն տալու հանգամանքին, որի պատճառով էլ «Արեւիկը» գրավեց երկրորդ տեղը, Դ. Մնացականյանը նշեց, որ «Գիգամե» գերմանական ձայներ եւ միավորներ հաշվարկող մասնագիտացված կազմակերպությունը ճշգրտորեն գրանցել է բոլոր քվեները, որոնք մինչեւ դրանց հեռարձակումը եթերում, ֆաքսով ուղարկվել են մրցութային հանձնաժողովին: Այնպես որ, «Արեւիկի» հաղթանակը միայն քվեարկության ձայներով է գրանցվել, ինչն էլ ե՛ւ ուրախանալու, ե՛ւ հպարտանալու ծանրակշիռ առիթ է բոլոր հայերի համար:

«Մենք մտածում էինք, որ այդքան ոգեւորությունը եւ ուրախության ճիչերը մեզ կօգնեն, բայց իրականում հուզմունքը պատճառեցին մեզ, այդ մթնոլորտում ով էլ լիներ, կհուզվեր», նշեց երգի երաժշտության հեղինակ եւ կատարող **Մարիանա Զավախյանը:**

Նա նաեւ նշեց, որ «Երազանքը» իրենց՝ երեխաների սրտից բխած երգ է, դրա համար էլ մտավ բոլորի հոգիները: Իսկ **Սարգիս Մզիկյանը**, որ գրել է երգի բառերը, **«Ազգի»** հետ առանձնազրույցում նշեց, որ սա իր առաջին բանաստեղծությունն է, որի հաջողությունը նույնիսկ իրեն է հաճելի անակնկալի բերել: Նա մեզ պատմեց Ռոտերդամից իր լավագույն հիշողություններ ծանոթ, որոնց շարքում են հանդիպումները հայ համայնքի հետ, այցելությունները մաղամ Տյուսոյի եւ Վան Գոգի թանգարաններ, ինչպես նաեւ Ռոտերդամի տեսքը քաղաքի ամենաբարձր կետից:

Ի դեմ, Ա. Ամիրյանը նշեց մի ցավալի փաստի մասին: Հաղթանակած «Արեւիկին» օդանավակայանում դիմավորելու են գնացել հայաստանյան շոուբիզնեսի ներկայացուցիչներից ընդամենը երկուսը՝ Արամեն եւ Անին:

Տեսնես մյուսներն ինչո՞ւ չեկան: Գուցե մրցակցությունն արդեն սկսվա՞ծ են համարում:

Այսպես թե այնպես, «Արեւիկը» կամփոփի իր նախապատրաստական եւ հաղթական 2007-ը դեկտեմբերի 16-ին, երբ «Եվրոտեսիլում» Վրաստանի ներկայացուցչի եւ հայ երգիչների մասնակցությամբ «Եվրոտեսիլից հետո» կոչված համերգով եւս մեկ անգամ կտրուկ սիրո եւ երազանքների երգի ելեւէջներն արդեն հայաստանյան պատվելի բեմում՝ օպերայի եւ բալետի թատրոնում:

Իսկ հաջորդ «Մանկապատանեկան Եվրոտեսիլին» Հայաստանի մասնակցությունն ապահովող հանձնախումբն արդեն հայտարարում է մրցույթի մասին: Այնպես որ, մանկապատանեկան տարիքի բոլոր հայ երեխաները կարող են իրենց ուժերը փորձել երգահանության եւ բանաստեղծության մրցույթում: Ի դեմ, ինչպես հավաստացած է Ա. Ամիրյանը, մեր երեխաները այլեւս «Եվրոտեսիլից» պետք է վերադառնան միայն հաղթանակներով, քանի որ նշածողը դրված է:

ԱՐՄԱՆ ԱՎԱԳՅԱՆ

Գեղամ Ղարիբջանյանի հանդիպումը ուսանողների հետ

Դեկտեմբերի 12-ին ՀՀ ԱԳ նախարարի տեղակալ Գեղամ Ղարիբջանյանը ընդունել է Գիտությունների ազգային ակադեմիայի գիտակրթական կենտրոնի քաղաքագիտության բաժնի մագիստրատուրայի ուսանողներին:

Փոխնախարար Ղարիբջանյանը ուսանողներին ներկայացրել է ՀՀ ԱԳՆ պատմությունը եւ գործառույթները, ինչպես նաեւ պատմել է Հայաստանի արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունների ու առաջնահերթությունների մասին:

Պատասխանելով ուսանողների հարցերին, փոխնախարար Ղարիբջանյանը անդրադարձել է հայ-թուրքական, հայ-վրացական եւ հայ-իրանական հարաբերություններին, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային խնդիրների վերաբերյալ ՀՀ մոտեցումներին:

Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԼՐԱԳՐՈՂԻ

Մարդու իրավունքների պաշտպանը կոչ է անում ազատ արձակել Արման Բաբաջանյանին

Մարդու իրավունքների պաշտպան Արմեն Հարությունյանը երեկ դիմել է «Ժամանակ Երեւան» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Արման Բաբաջանյանի՝ «Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու, պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու հարցերով» անկախ հանձնաժողովի նախագահ Ա. Երիցյանին եւ հանձնաժողովի մյուս անդամներին՝ կոչ անելով Արման Բաբաջանյանին ազատ արձակելուն «կողմ» քվեարկել:

«Ըստ քրեակատարողական հիմնարկների վարչակազմի տեղեկությունների, Արման Բաբաջանյանը տույժեր չունի եւ իրեն դրսեւորել է որպես կարգապահ դատապարտյալ: ՀՀ քրեական օրենսգրքի 76-րդ հոդվածի համաձայն, պայմանական վաղաժամկետ ազատում կարող է կիրառվել միայն, եթե դատապարտյալը փաստացի կրել է ոչ մեծ ծանրության կամ միջին ծանրության համար նշանակված պատժի ոչ պակաս, քան 1/3-ը: Արման Բաբաջանյանն արդեն կրել է նշանակված պատժի մեկ երկրորդը», ընդգծել է մարդու իրավունքների պաշտպանը:

Գ. Գ.

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Երիտասարդներին զբաղվածությամբ ապահովելն առաջնային խնդիր է

Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության, «Անկախ վերլուծությունների, արտադրողականության եւ մրցունակության կենտրոն» հիմնադրամի նախաձեռնությամբ երեկ «Մետրոպոլ» հյուրանոցում կազմակերպվել էր «Ընդառաջ ազգային զբաղվածությանը» ազգային առաջին համաժողովը: Լայնամասշտաբ համաժողովի ժամանակ հետազոտությունների արդյունքները ներկայացրին ոլորտի տարբեր ներկայացուցիչներ:

Հետազոտությամբ պարզվել է, որ տնտեսական տնտեսության ձեւավորման գործընթացները թույլ են նպաստում զբաղվածությանը, երիտասարդները հոգեբանորեն նախապատրաստված չեն տնտեսության պայմաններում աշխատանքային ինտեգրվելուն, իսկ որ ավելի ուշագրավ է, տնտեսության աճը դեռեւս չի ապահովում մեծաքանակ աշխատատեղեր: Այսինքն, լայնաթռիչք զարգացող մեր տնտեսությունը որեւէ շոշափելի ադյունք չի ունենում բնակչության գրպանի պարունակության վրա:

Ի դեմ, բնակչության 27,3 տոկոսը կամ շուրջ 780 հազարը 15-29 տարեկաններն են:

Գ. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱՎՈՒՐ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՆՅԱՆ ՅԱՎՈՒՐԵԱՆ / հեռ 529221

Հաշվապահություն (գովազդ) / հեռ 582960

Լուսագրողների սենյակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483

Շուրջօրյա լրահաղորդում / հեռ 529353

Համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական եւ մասնակի արտադրումները տրպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրաւոր համաձայնության խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

Գ տարով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Գագիկ Ծառուկյանի մասնավոր կյանքը բիզնեսի աղբյո՞ւր

Գ. Ծառուկյանին վերաբերող կայքում զետեղվել է նաեւ այս պալատը

Ճանր է հանրահայտ մարդկանց կյանքը: Նրանց կյանքի որեւէ մանրամասն դուրս չի մնում հանրային ուշադրությունից, տեսախցիկները սողոսկում են-նրանց-կյանքի ամենանուրբ եւ ամենաանտեսանելի անկյունները, դրանք դարձնում հանրային քննարկման առարկա, այդ բոլորը հանրությանը մատուցելը դառնում է ժամանցի ձեւ, բոլոր երկրների հեռուստատեսությունների ժամանցային հաղորդաշարերի թեմա, որտեղ այս կամ այն քաղաքական գործչի կամ կինոաստղի մասնավոր կյանքը հիացական ներկայացնում են հեռուստադիտողին... Եվ այդ բոլորի անունն է շոու բիզնես, ու դրանից ստացված գումարներն ահռելի են: Սակայն... ոչ ոք չի մտածում այդ նյութի հերոսների հոգեվիճակի մասին՝ լեդի Դիանայի, Ռոբերտ Քենեդու, Մերլին Մոնրոյի, հանրային ուշադրությունից մյուս տուժածների հետ պատահածը դաս չէ, ոչ էլ կարող է կանգնեցնել այդ ճանապարհով վաստակողների միլիոնների շարժման ընթացքը:

Այս ներշնչող սկզբից հետո միանգամից անցնեմ հայկական անալոգներից մեկին: Լոս Անջելեսից եկած մի ծանոթ պատմեց, որ յուրաքանչյուր հայ ընտանիք այժմ իր պարտքն է համարում ձեռք բերել եւ մի տասնյակից առավել անգամ դիտել հայրենի մեծահարուստներից մեկի՝ Գագիկ Ծառուկյանի դստեր հարսանիքի մի քանի մասանոց տեսաերիզը: Սա, իհարկե, ոչ զարմանքի առիթ է, ոչ էլ նորություն՝ 90-ականների սկզբից, երբ բացվեցին ճանապարհները, ամեն մի նյութ, որ հեռուստատեսությամբ չէր կարելի տեսնել եւ զանազան մասնավոր հետաքրքրությունների շրջանակում էր, անմիջապես հայտնվում էր Լոսում, բազմացվում եւ բերվում արդյունաբերական մակարդակի՝ նրանից քամվում էին ավելի ու ավելի դոլարներ: Հիշենք «Արշալույսգեյթը», «Հոկտեմբերի 27-ի» տեսաերիզը. հիմա ես չգիտեմ՝ Գ. Ծառուկյանի գիտությամբ եւ ցանկությամբ են տասնյակ հազարավոր դոլարներ սարքվում նրա ընտանեկան մասնավոր արարողությունը՝ դստեր հարսանիքը բազմացնելով եւ Լոս Անջելեսում, ինչու չէ, նաեւ Հայաստանում վաճառելով, թե՞ պարզապես նախաձեռնող մեկը բավական կլորիկ գումարով հարսանիքը նկարահանողներից ձեռք է բերել ողջ տեսագրությունը, եւ մարդու մասնավոր կյանքը դարձել ողջ հայության սեփականություն՝ իր դոլարները քամելով: Առաջինի դեպքում՝ մարդու իրավունքն է, երկրորդի դեպքում հայտնի գործարարը ավելի տնտղող հայացքով պետք է նայի իր մոտիկ շրջապատին, ով նրա կյանքի առանձին պահերը կարող է դարձնել սեփական բիզնեսի աղբյուր՝ չմտածելով անգամ էթիկայի մասին: Եվ սա դեռ անմեղ բան է: Google համակարգով որոնելով հայտնի գործարարի անունը (նաեւ՝ ժողովրդի մեջ տարածվածը), անսպասելի մի քանի տասնյակ կայքէջեր հայտնաբերեցինք, որոնց բովանդակության մեծ մասին հազիվ թե Գ. Ծառուկյանը համաձայն լինի: Արբանյակից նկարահանված նրա կալվածքն ու հարակից Առինջ գյուղը բոլոր մանրամասներով ասես ափիդ մեջ ներկայացված են կայքերում: Էլ անեկդոտներ, էլ տարբեր բացասական երանգավորմամբ պատմություններ, էլ ընտանեկան կյանքի, բիզնեսի մանրամասներ, ունեցվածքի տարբեր գնահատականներ՝ էլ ինչ ասես չկա այդ կայքերում: Կան, իհարկե, մի քանիսը, որոնք ուղղակի գովազդային եւ դրական լույսի ներքո են, որոնք ամենայն հավանականությամբ պատվոնական կայքեր են, սակայն առավել շատ են մասնավոր-անկաղ հասցեները, որոնց տակ կարելի է ամենատիաճ անակնկալների հանդիպել: Ծառուկյանի անունով կայքէջեր գտնվեցին ամենատարբեր լեզուներով՝ հավանաբար ամենատարբեր երկրներից բացված կայքերում: Սակայն անվանման կոծակը սեղմելիս ոչ միշտ կարելի էր բուն սուբյեկտին վերաբերող տեղեկատվություն գտնել, օրինակ՝ արաբերեն կայքում Ծառուկյանի անվան տակ էրոտիկ նկարաշար էր: Մի խոսքով՝ որն Ծառուկյանը պետք է բարձր մակարդակի հակերներ վարձի, որպեսզի մի լավ ուսումնասիրելով ինտերնետով մեկ ցրված նրա անվանումը կրող կայքերը, անհաճո եւ իմաստազուրկ, նրա հեղինակությանը վնասող կայքերը կջարդեն, ինչը չի կարելի ասել տեսաերիզների եւ այլ տեսարաշարանի մասին, դրանք արդեն հնարավոր չէ վերադարձնել ելման կետ:

Մի քիչ թափառելով ինտերնետում՝ մենք հարյուրից ավելի կայքեր հայտնաբերեցինք, որոնք կրում էին պարոն Ծառուկյանի անունը կամ ժողովրդի մեջ նրա հայտնի անվանումը: Նրա մասին պատմող հարյուրավոր նյութեր կարելի էր գտնել նույնքան բազմաթիվ էլեկտրոնային հասցեներում, որոնք ակնհայտորեն ոչ թե մարդկանց իրազեկման, այլ ուրիշ հետաքրքրություններ են հետաքրքրում, եւ շատ բան հուշում է դրանց ստեղծողների հայկական ծագման մասին: Սակայն շատուշատ կայքեր, որ կրում են պարոն Ծառուկյանի անունը, սովորական ինտերնետային քողածածկոց են, որոնց տակ կարելի է հայտնաբերել էրոտիկ ծառայությունների, սովորական ապրանքների ու ծառայությունների առաջարկներ, սրա դեմ հնարավոր չէ, երեւի, որեւէ բան անել: Այստեղ են ասել՝ ինտերնետը մտել է տան դռնից ներս, ու նրանից դժվար է ազատվելը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Այսօր

◆Ժամը 11.00-ին մշակույթի նախարարությունում տեղի կունենա փոխնախարար Գագիկ Գյուրջյանի մամուլի ասուլիսը:

◆Նույն ժամին Մամուլի ազգային ակումբում կիյուրընկալվի նախագահության թեկնածու Վահան Հովհաննիսյանը:

◆Ժամը 12.00-ին «Անի» հյուրանոցի «Դվին» դահլիճում Հայաստանի սպառողների ասոցիացիան հրավիրում է «կլոր սեղան»՝ «Հանրային ծառայություններ. 2007, ամփոփում» թեմայով:

◆Նույն ժամին «Ազգային միաբանություն» կոալիցիայի գրասենյակում կկայանա նախագահության թեկնածու Արտաշես Գեղամյանի մամուլի ասուլիսը:

◆Ժամը 13.00-ին Հազարամյակի մարտահրավերներ-Հայաստան ծրագրի շահառուների խորհուրդը կգումարի հերթական նիստը:

◆Ժամը 14.00-ին Ազգային գրադարանում տեղի կունենա միջոցառում՝ նվիրված Սիրանույշի 150-ամյակին:

◆Նույն ժամին Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին այյանի դատարանում կլսվի դատական գործ՝ ՀՀՇ-ն ընդդեմ «Շանթ» հեռուստաընկերության:

«Ունենալ զարգացած ու բարեկեցիկ քաղաք»

Դեկտեմբերի 16-ին Իջեւան քաղաքում կայանալու են ՏԻՄ ընտրություններ: Քաղաքապետի պաշտոնին հավակնում են երեք թեկնածուներ՝ նախկին քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանը, անհաս ձեռներեց Հայկազ Ալավերդյանը եւ «Ազոս Երկաթ» հիմնադրամի հոգաբարձուների նախագահ Կամո Մարկոսյանը: Ընդհանուր առմամբ, կարելի է ասել, որ իջեւանցիները այս ընտրությանը ակտիվ մասնակցություն են ունենալու եւ ընտրելու են իրենց արժանի քաղաքապետ: Եվ, ինչպես նրանցից շատերն են նշում, «Ճիշտ է, թեկնածուներից ոչ մեկին չենք ուզում նեղացնել, բայց լավ կլինի որ կայանան ազատ ու արդար ընտրություններ, եւ լավ կլինի որ նորընտիր քաղաքապետը հնարավորինս ավելի շատ մտածի ժողովրդի մասին, կարողանա ավելի շատ ուշադրություն դարձնել սոցիալապես անապահով խավին»:

Թեկնածուների գրեթե բոլորի ցանկությունն էլ մեկն է՝ «ունենալ զարգացած ու բարեկեցիկ քաղաք», բայց ամեն մեկը այդ ճանապարհը տեսնում է յուրովի:

Կոնկրետ թեկնածուներից անհաս ձեռներեց Հայկազ Ալավերդյանը գտնում է, որ ավելի շատ պետք է ուշադրություն դարձնել մանր ու միջին բիզնեսի զարգացմանը, հնարավորինս շատ ավելի մեծ թափով պետք է իրականացնել ասֆալտապատման աշխատանքները, ինչպես նաեւ մեծ ուշադրություն դարձնել բարձրահարկ շենքերի վերելակների վերագործարկմանը:

Օրինակ, հենց Հայկազ Ալավերդյանի անձնական նախաձեռնությամբ (իհարկե, ֆինանսական ներդրման հետ համատեղ) մետաղագործների թաղամասում վերանորոգվել են ճանապարհները: Իսկ ինչպես իջեւանցիներից ոմանք էին ընդգծում, «Հայկազ Ալավերդյանը շատ ժողովրդասեր, շատ գթասիրտ անձնավորություն է, եւ տխրություն կլինի, թե ուրախություն, նա մեր կողքին է»:

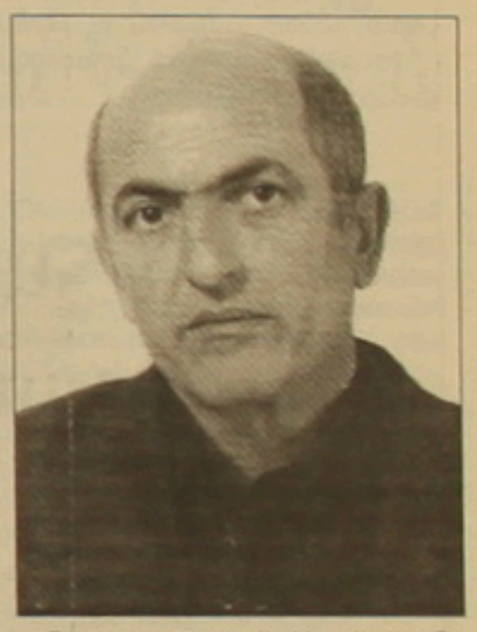

Հայկազ Փաշոյի Ալավերդյանը ծնվել է Տավուշի մարզի Աչաջուր գյուղում: Գերազանցությամբ ավարտել է Իջեւանի թ. 1 միջնակարգ դպրոցը, 1979-84-ին սովորել է պոլիտեխնիկական ինստիտուտում: 1984-89-ին աշխատել է Իջեւանի կաթի հանգույցում ավագ ինժեներ:

1988-92-ին սովորել է Մոսկվայի Կաթի եւ ինֆորմացիոն տեխնիկայի համալսարանում: 1991-95-ին աշխատել է կաթի նախարարությունում որպես մասակարար: 1995-97-ին՝ կաթի եւ տեխնիկայի սպասարկման ծառայության նախագահ: 1997-ից մինչ այսօր զբաղվում է գործարարությամբ: Ամուսնացած է, ունի երկու աղջիկ, մեկ տղա:

Վերջում հավելենք, որ Հայկազ Ալավերդյանը անչափ շատ է սիրում իր հողն ու ջուրը եւ իր երկրացիներին: Իսկ առհասարակ, նրա համար ամենամեծ հարստությունը հայրենիքն է, եւ երեւի թե պատահական չի եղել, որ 1990-92-ին Ղարաբաղի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին աջակցել է ֆինանսապես, թեպետ այսօր շատերը նաեւ մարդկային վերաբերմունքի կարիք ունեն, ինչին նա պատրաստ է միշտ:

ԿԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳՍՅԱՆ

Ամանորին գների չհիմնավորված բարձրացում չի՞ լինի

1-ին էջից

Կարագ եւ ձեթ ներմուծողների «թատրոնը»

Երեկ օգոստոսին ու սեպտեմբերին ձեթի ու կարագի կտրուկ թանկացումների հեղինակները միաբերան փորձում էին հավաստիացնել, որ իրենք հուլիսից հետո ձեթ ու կարագ չեն ներմուծել եւ իրենք գները չեն թանկացրել: Հիշեցնենք, որ սնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովն այս տարվա հոկտեմբերի 17-ին կարագի ու ձեթի ներկրմամբ եւ իրացմամբ զբաղվող 50 ընկերությունների տուգանեց հակամրցակցային համաձայնությունների միջոցով այդ ապրանքների չհիմնավորված թանկացման համար: Նրանց մի մասը, մասնավորապես 16 ընկերություններ անհամաձայնություն էին հայտնել հանձնաժողովի որոշմանը եւ վարչական բողոք ներկայացրել՝ պահանջելով վերանայել իրենց տուգանելու հանձնաժողովի որոշումը: Եվ պետք է ասել, նրանցից երկուսին կարծես թե հաջողվեց համոզել հանձնաժողովի անդամներին եւ ներկաներին, որ իրենք մասնակից չեն եղել գների այդ բարձրացմանը: Մասնավորապես, «Արմենոս» ընկերության ներկայացուցիչները տեղեկացրին, որ իրենց ներկրած կարագը օգտագործվում է միայն արտադրության համար եւ հուլիսին իրենց ներկրած շուրջ 20 հազար կգ կարագն այժմ էլ պահպանվում է ընկերության պահեստում: Նույն պնդումն արեց նաեւ «Լիկար» ձեթի ներկրմամբ եւ արտադրությամբ զբաղվող ընկերության ներկայացուցիչը:

Սակայն բողոք ներկայացրած մյուս ընկերությունների այն պնդումները, թե հուլիսից հետո իրենք ապրանք չեն ներմուծել կամ ներմուծել են ու վաճառել շուկայում գործող գներից առնվազն կրկնակի ցածր գներով, բացարձակապես չէին համընկնում փաստացի ցուցանիշների հետ եւ որեւէ քննադատության չէին դիմանում:

Մասնավորապես, «Քեթրին գրուպ» ընկերության ներկայացուցիչը փորձում էր ներկաներին ապացուցել, որ օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին 400 դրամով իրենց ներկրած ձեթը ընկերության խանութների ցանցում վաճառվել է 470 դրամով:

Հանձնաժողովի փոխնախագահ **Պավել Ղալթաղչյանի** հարցին՝ «Դուք ցանկանում եք ասել, որ Երեւանում 1000 դրամով վաճառվող ձեթը մի քանի խանութներում վաճառվում էր 500 դրամո՞վ», ընկերության ներկայացուցիչը դրական պատասխանեց, սակայն այդպես էլ չնշեց, թե որքա՞ն են կազմել վաճառված ապրանքի ծավալները, ինչ փաստաթղթեր ունեն: Պավել Ղալթաղչյանը շարունակեց, ասելով, որ «Դուք էլ եք բողոք ներկայացրել, ասելով, որ չեք թանկացրել, «Սասն» էլ, որը վաճառել է ձեր ձեթը: Այդ դեպքում ո՞վ է թանկացրել»: Բնական է, որ պատասխանը չստացվեց: Հիշեցնենք, որ հենց այս՝ «Քեթրին» ընկերության գործունեությունն էր հայտնվել երկրի նախագահի հրավիրած խորհրդակցության ուշադրության կենտրոնում, երբ ցույց էր տվել, թե իբր Հայաստանից բանան է արտահանում եւ դրա դիմաց պետությունից ստացել էր արտահանման դիմաց հետ վերադարձվող ավելացված արժեքի հարկի հարյուր միլիոնավոր դրամ կազմող գումարները:

Մի շարք այլ ընկերությունների՝ «Սաս գրուպ», «Սալեխ գրուպ», «Վաս գրուպ», «Դոստ ինտերնեյշնլ», «Ֆելիքս», «Իվոնա», «Ռոտմա», «Մառնիկ» եւ այլ ընկերությունների ներկայացրած գրավոր առարկությունները (նրանց ներկայացուցիչները չէին ցանկացել մասնակցել նիստին) նույնն են՝ ձեթն ու կարագը ներմուծել են հուլիսին եւ օգոստոս-սեպտեմբերին դրանց գների արհեստական բարձրացումներ թույլ չեն տվել: Այդ արարքներն այնքան զավեշտալի էին, որ նիստին ներկա լրագրողները սկսեցին կատակել միմյանց հարցնելով, թե գուցե իրոք այդ ապրանքները չեն թանկացրել, ուղղակի մեզ թվացել է:

Հանձնաժողովի նիստին հաջորդած կարճ ճեպազրույցի ժամանակ հանձնաժողովի նախագահ **Ազոս Շահնազարյանը** նշեց, որ բոլորի ներկայացրած ընկերությունները որեւէ հիմնավորում չեն ներկայացնում, ինչի հետեւանքով հարց է առաջանում, թե այդ դեպքում ովքե՞ր էին այս տարվա օգոստոս-սեպտեմբերին հակամրցակցային համաձայնությունների եւ գների չհիմնավորված բարձրացման հեղինակները:

Հանձնաժողովի նախագահը նշեց, որ վերոնշյալ ապրանքների գների փոքր-ինչ իջեցման միտում կա, իսկ բարձրացման միտումներ այս պահին դեռ չեն նկատվել: Հետագայում նման երեւույթների չհանդիպելու հավանականության հարցի առնչությամբ տեղեկացվեց, որ Հանրապետական կուսակցությունը օրինագիծ է ներկայացվել, որի համաձայն, եթե տեղի ունենան վերոնշյալ խախտումները, ապա բացի 2 տոկոսի հասույթից, սնտեսվարողից որպես տուգանք գանձվելու է նաեւ այդ խախտման արդյունքում ստացած ամբողջ շահույթը:

ՆՈՐՈՎԻ ՄՈՏԵՑՈՒՄ

Հարավային Կովկասը միայն աշխարհագրական հասկացություն չէ

Մարդկությունը, հավանաբար, պետք է ընտրի երկուսից մեկը. ինքնասպան լինել կամ ապրել իբրեւ մեկ ընտանիք:
Ա. Թոյնբի

2007 թվականի նոյեմբերի 11-ին Եվրոպայում նշվում էր Առաջին աշխարհամարտի ավարտի 89-րդ տարեդարձը, որի ժամանակ արտահայտվեց այն միտքը, որ թեեւ նշում են իրենց անցյալի մի դրվագը, բայց այդ ամենը միտված է ապագային, եւ այդ ապագայի անունն է Միացյալ Եվրոպա: Դրանով եվրոպացիները փաստորեն բանաձեւեցին եվրոպական պետությունների արտաքին եւ ներքին խաղաղականության նպատակը: Նաեւ նշում են իրենց նախընտրական քարոզչության ընթացքում: Կարծում ենք, նույն վիճակն է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի պարագայում: Ե՞րբ հնարավոր կլինի, որ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի խաղաղական ղեկավարությունները որոշակի փոխհամաձայնության գան, ինչպիսի՞ փոխզիջումներով: Մեր համոզմամբ՝ այդպիսի համարձակություն իշխանությունները կարող են ցուցաբերել միայն ու միայն այն դեպքերում, երբ դրանք միաժամանակ ունենան բացարձակ (կատարյալ) լեգիտիմություն, ինչն էլ կարող է նրանց վստահություն տալ, որ իրենց ժողովուրդներն ընդունելի կհամարեն իրենց ղեկավարների նման որոշումը: Սակայն միաժամանակ լեգիտիմ (այն էլ շատ մեծ աստիճանի) նախագահներ ունենալու տեսական հույսը, կարծում ենք, չափազանց վերացական է, համենայն դեպս մոտ ապագայի համար: Իսկ դրա բացակայությունը ժամանակի ընթացքում կհանգեցնի ոչ թե հակամարտությունների մեղմացմանը, այլ ընդհակառակը՝ կբերի դրանց սրմանը: Ուրեմն ի՞նչ՝ նստենք եւ սպասենք իրադարձությունների «բնականոն» զարգացմանը (այսինքն՝ հակամարտությունների սրմանը), թե՞ ձեռնամուխ լինենք այնպիսի քայլերի, որոնք կարող են այդ սրումը ինչ-որ ձեւով մեղմել: Կա՞ն, արդյոք, այդպիսի հնարավորություններ, արդյոք հնարավո՞ր է ճեղքում:

Համոզված ենք, որ հնարավոր է: Պարզապես անհրաժեշտ է խաղաղական կամք դրսեւորել եւ նոր քայլեր գտնել՝ այդ նպատակին հասնելու համար: Առաջին քայլն այս ճանապարհին կարող է լինել սեփական այսրոպեական շահերից հրաժարվելը: Զարգացած երկրներում լուրջ բիզնեսը վաղուց հանգել է այն եզրակացության, որ բիզնեսի հաջողությունը կախված է այն հանգամանքից, թե որքանով ես շահագրգռված դիմացինի շահերը պաշտպանելու, այլ ոչ թե անտեսելու: Ամեն մի հաջող գործարք ենթադրում է կողմերից յուրաքանչյուրի շահի պաշտպանություն, եւ այս դեպքում հաջողությունը ուղեկցում է գործարքի բոլոր կողմերին: Երբ կողմերից որեւէ մեկը փորձում է մյուսներին խաբել, «գցել» կամ ուժով գործել, արդյունքում թե շուտ նույնը բազմապատիկ ստանում է ինքը: Այդպես եղել է միշտ, եւ կյանքը սովորել է հրաժարվել «կոլից» եւ նման այլ միջոցներից: Ամենաարդիական եւ հաջողակ բիզնեսը երկուստեղ շահեկան համագործակցությունն է:

Նույնն է նաեւ միջազգային համագործակցության ոլորտում: Այդպիսի մոտեցման անմիջական գործադրումը, կարծում ենք, կարող է բերել այնպիսի հաջողության, որից կարող են շահել բոլորը. Հարավային Կովկասի պարագայում՝ երեք հանրապետությունները:

Տարիներ առաջ ամերիկացի մի խաղաղաբեր Հարավային Կովկասի համար առաջարկել էր այսպիսի գաղափար. բոլոր երեք հանրապետությունների ընդհանուր սահմանների խաչմերուկում՝ Վրաստանի արեւելքում, Հայաստանի հյուսիսում, Ադրբեջանի հյուսիս-արեւմուտքում, առանձնացնել մի տարածք եւ դարձնել որոշակի արտոնություններ ունեցող տնտեսական (ազատ առեւտրի) գոտի (տնտեսագետները թող որոշեն, թե ինչպիսին պետք է լինի եւ ինչ անուն կունենա):

Հասկանալի է, որ այդպիսի գոտի ստեղծելու համար անհրաժեշտ են. առաջին՝ բոլոր երեք հանրապետությունների խաղաղական որոշումները, երկրորդ՝ նշանակալի նյութական միջոցներ: Այս երկու գործոնը ապահովելու համար սեփական տնտեսությունը, թե՛ մշակույթը:

Առհասարակ, այս եւ նմանատիպ այլ գաղափարները կենսագործելու համար անհրաժեշտ է վարել հետեւողական, հարձակողական, կարելի է ասել անգամ «ագրեսիվ» տնտեսական-մշակութային խաղաղականություն, որքանով դա ընդունելի կլինի ինչպես հարավկովկասյան ժողովուրդների, այնպես էլ միջազգային հանրության համար, առավել եւս, որ այն համահունչ է եվրոպական նոր հարեւանության խաղաղականության հետ:

Հիշյալ կամ այլ գաղափարների ոգեկոչման եւ իրականացման համար պարտադիր չէ միաժամանակ սպանել բոլոր հանրապետությունների համաձայնությունն ու վստահությունը, մանավանդ եթե նկատի ունենանք Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ առկա հակասությունները: Այս դեպքում կարելի է փորձել այդ գաղափարն իրականացնել սկզբնապես միայն Վրաստանի հետ՝ համոզված լինելով, որ այդպիսի համագործակցությանը ուշ թե շուտ եւ ոչ ուղղակի կամ անուղղակի եղանակներով կմիանա նաեւ Ադրբեջանը, քանի որ դա ձեռնտու կլինի նաեւ նրան: Համենայն դեպս Ադրբեջանը ըստ էության վարում էր եւ այժմ էլ վարում է այդ խաղաղականությունը, երբ կառուցում էր նավթամուղ եւ կառուցում է երկաթգիծ: Սակայն Ադրբեջանի խաղաղականությունն ունի մի էական թերություն. իրագործվում է առաջին հերթին եւ հիմնականում սեփական շահերի համար՝ Վրաստանին բաժին հանելով միայն փշրանքներ (իհարկե, Վրաստանը ոչինչ չի կորցնում եւ տարանցման համար ստանում է որոշակի վարձ): Իսկ առաջարկվող գաղափարի իրականացումը ենթադրում է բոլոր կողմերի շահերի նկատմամբ հավասարաչափ ուշադրություն, հետեւաբար ավելի ընդունելի կարող է դառնալ կողմերի համար:

Առաջարկելով այս, կարելի է ասել, ամերիկյան գաղափարն իբրեւ զարգացման մոտեցում ներկայացնելով, ամենեւին այն կարծիքին չենք, որ դա միակն է: Ընդհակառակը, համոզված ենք, որ կան ու կարող են լինել բազմաթիվ այլ գաղափարներ, որոնք կարող են հզոր ազդակ դառնալ առկա հակասությունները գոնե ժամանակավոր շրջանցելու եւ արտաքին խաղաղականությունն այլ հարթություն տեղափոխելու համար: Այդպիսի արտաքին խաղաղականության հիմքում, ինչպես երեւում է ասվածից, պետք է դրվի միասնական Հարավային Կովկասի գաղափարը, որը հասկանալի կլինի միջազգային՝ եվրոպական եւ ամերիկյան ադի պատկերացումների շրջանակներում, հետեւաբար կսպանա դրանց աջակցությունը, եւ կշահեն այդ տարածաշրջանի բոլոր ժողովուրդները:

Վ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՅԺ

Հայաստանի ՏՏ պատվիրակությունը Կահիրեում

2007-ի ապրիլին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եգիպտոս կատարած պաշտոնական այցի ընթացքում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների համաձայն, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառում համագործակցությունը խթանելու նպատակով դեկտեմբերի 9-11 աշխատանքային այցով Կահիրեում էր գտնվում ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարի տեղակալ Վահրամ Ղուլեչյանի գլխավորած պատվիրակությունը:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (ՏՏ) բնագավառում եգիպտոսի փորձին ծանոթանալու եւ հետագա համագործակցության ուղղությունները հստակեցնելու նպատակով պատվիրակությունը հանդիպեց Կահիրեում գործող «Smart Village» տեխնոպարկի, ՏՏ զարգացման գործակալության եւ ՏՏ ընկերությունների ասոցիացիայի ղեկավարությունների հետ:

Հանդիպումների ընթացքում քննարկվեցին այդ բնագավառում տարբեր ուղղություններով փոխշահավետ համագործակցության հնարավորությունները: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց 2008-ի ապրիլին կայանալիք հայ-եգիպտական միջկառավարական հանձնաժողովի նիստի ընթացքում փոխըմբռնման հուշագիր ստորագրել ՏՏ բնագավառում Հայաստանի եւ Եգիպտոսի միջեւ համագործակցության եւ ՏՏ համաժողով կազմակերպելու մասին:

Բացվեց բնապահպանական տեղեկատվության «Օրհուս» կենտրոն

«Այս մոլորակը մենք չենք ստացել ժառանգություն մեր ծնողներից, այլ պարտք ենք վերցրել մեր երեխաներից». Գյումրիում բնապահպանական տեղեկատվության «Օրհուս» հասարակական կենտրոնի երեկ տեղի ունեցած հանդիսավոր բացման ժամանակ Սախարովի անվան հայկական իրավապաշտպան կենտրոնի Շիրակի տարածաշրջանային մասնաճյուղի ղեկավար Սեյրան Մարտիրոսյանի հայտնած այս միտքը, թերեւս, լավագույնս է բնորոշում բնապահպանական խնդիրների կարեւորությունը յուրաքանչյուր հասարակության ու պետության համար: Վերջին տարիներին Գյումրիում այս ուղղությամբ բավական շնորհակալ աշխատանք են ծավալել, մասնավորապես, «Բիոսֆիա» բնապահպանական եւ «Գեոֆոն» գիտական բնապահպանական հասարակական կազմակերպությունները: Այս գործը մի նոր մակարդակի բարձրացնելուն պետք է ծառայի նորաստեղծ, հանրապետությունում ինքնորդ՝ «Օրհուս» կենտրոնը, որի հիմնադիրներն են ԵԱՀԿ Երեւանյան գրասենյակը, ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը եւ Շիրակի մարզպետարանը: Կենտրոնի բացմանը ներկա էին եւ ելույթ ունեցան ԵԱՀԿ Երեւանյան գրասենյակի ղեկավար Սերգեյ Կամինսոը, Շիրակի մարզպետ Լիդա Նանյանը, ՀՀ բնապահպանության նախարարության, տեղական հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

Գյումրու «Օրհուս» կենտրոնը պետք է աջակցի Շիրակի մարզում հասարակության համար բնապահպանական տեղեկատվության առավել մատչելի դարձնելուն եւ այդ ոլորտում որոշումների կայացման գործընթացին հասարակության համար թափանցիկ միջավայրի ստեղծմանը, ուստի նաեւ երկրի ընդհանուր ժողովրդավարացմանն ու կառավարման բարելավմանը: Կենտրոնն անվճար տրամադրելու է պաշտոնական բնապահպանական տեղեկատվություն, հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն մասնագիտական գրականությունից օգտվելու, ոլորտի օրենսդրությանը ծանոթանալու, բնապահպանական տեղեկատվության նպատակով համացանցից օգտվելու հնարավորություն, համապատասխան ծրագրերի մշակմանը, նախաձեռնությունների իրականացմանն ուղղված խորհրդատվություն եւ մի շարք այլ ծառայություններ:

Գ. Մ.

«Անիվների վրա փառատոնը» շրջեց նաեւ Կարսում

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Անկարայի կինոմիության նախաձեռնությամբ նոյեմբերի 2-25-ը Անկարայում, Կարսում, Սամսունում ու Սարայեւոյում անցկացվեց «Փառատոն անիվների վրա» եվրոպական ֆիլմերի 13-րդ փառատոնը, որին աջակցում էին Թուրքիայի կրթության ու զբոսաշրջության նախարարությունը եւ Կարսի քաղաքապետարանը: Կարսի փառատոնի տնօրեն Բաշակ Էմրեի հրավերով, «Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնի նախագահ Հարություն Խաչատրյանն ու գեղարվեստական տնօրեն Սուսաննա Հարությունյանն ինձ հնարավորություն տվեցին (որպես պարգեւատրում) մասնակցելու Կարսի «Ոսկե սագ» կինոփառատոնին՝ նոյեմբերի 9 -16-ը: Այդ ուղեւորությունն, անշուշտ, լավ առիթ էր հարեւան երկրի կինոփառատոնի մասին պատկերացում կազմելու, բայց ամենից առաջ հրաշալի նվեր էր՝ Կարսում, Անիում, Սարիղամիշում, Վանում առաջին անգամ լինելու: Այդ օրերից տպավորություններս այնքան հարուստ էին, որ մեկ նյութում հնարավոր չէր ամփոփել: Փառատոնի մասին՝ ստորեւ, իսկ ամենաթանկ պահերի մասին՝ «Ազգի» առաջիկա հավելվածում:

Տաշտի մեջ դրված մեծ սագը՝ Կարսի փառատոնի խորհրդանիշը

Կարսեցի աղջնակը երկար կինոժապավենը քաղաքի փողոցներով տանում հասցնում է Անիի ավերակներ, հետո նստում է կինոժապավենի կծիկի վրա ու սպասում ընկերներին: Երբ հավաքվում են բոլորը, հանում է կինոժապավենն ու քարով կտրտում, որ բոլորին հասնի՝ այս տեսահոլովակով էին սկսվում փառատոնի ֆիլմերի ցուցադրությունները:

Տեսահոլովակում նկարահանված աղջնակը փառատոնի փակման արարողության ժամանակ Կարսի քաղաքապետ Նայիֆ Ալիբեյօղլուից ստացավ փառատոնի խորհրդանիշը՝ տաշտի մեջ դրված թաղիքե մեծ սագը, ու հետո բեմի վրա թռչկոտելով պարեց քաղաքապետի հետ: Մինչ այդ Ալիբեյօղլուն ոգեւորված խոսում էր փառատոնի մասին, կատակում՝ զվարճացնելով միայն թուրքերեն հասկացողներին, իսկ հյուրերը ժպտում էին՝ սպասելով թարգմանության, որն այդպես էլ տեղի չունեցավ:

Մրցութային ծրագրում ընդգրկված գեղարվեստական ֆիլմերից միջազգային ժյուրին մրցանակի արժանացրեց հետեւյալ կինոբեմադրիչների աշխատանքները՝ «Ոսկե սագը» (20 հազար եվրո) հանձնվեց սերբ կինոբեմադրիչ Սերդան Գոլուբովիչին՝ «Ծոտակ» ֆիլմի համար, «Արծաթե սագը» (5 հազար եվրո)՝ էստոնացի Իլմար Ռագինին՝ «Դասարանը», «Բրոնզե սագը»՝ լեհ կինոբեմադրիչ Անդրեյ Ջակիմովսկուն՝ «Մանր խաղեր»: Թուրք կինոքննադատների հատուկ մրցանակը շնորհվեց ռումինացի Նեի Կառանֆիլի «Մնացածը լռություն է» ֆիլմին: Կարճամետրաժ 25 ֆիլմերից մրցանակ ստացավ հունգարացի Մարտոն Սզիմայի «Փորոտիքը եւ սոխը» ֆիլմը:

Կինոփառատոնի փակման ֆիլմ էր ընտրվել մրցութային ծրագրում ցուցադրված Սեմիհ Կապլանօղլուի «Հավկիթ» թուրքական գեղարվեստական նոր ֆիլմը: Իզմիրում ծնված այս կինոբեմադրիչը մի քանի կարճամետրաժ ֆիլմերից հետո 2000թ. նկարահանել է «Տնից հեռու» գեղարվեստական ֆիլմը ու եւ միանգամից արժանացել է մի քանի մրցանակի: Նրա «Հրեշակների անկումը» ցուցադրվել է Բեռլինի 55-րդ կինոփառատոնում, իսկ «Հավկիթ» ֆիլմը արտասահմանյան մամուլում վերջերս բնութագրվել է որպես պոետիկ կինոարվեստի հաջողված նմուշներից մեկը: Ֆիլմի հիմնական գաղափարը վերադարձն է դեպի արմատներ, հայրենի գյուղ, հարազատ տուն: Պետք չէ զարմանալ, որ ֆիլմի գլխավոր հերոսի հայրենի գյուղը Արեւմտյան Հայաստանում է:

«Դրսեցիները»՝ Հրանտ Դինքի հիշատակին

Փառատոնի ծրագիրը հագեցած էր ոչ միայն մրցութային ֆիլմերով, այլեւ նոբելյան մրցանակակիր Օրհան Փամուքի «Ջյունը» վեպի մոտիվներով եվրոպական 19 երկրների երիտասարդ կինոբեմադրիչների կարճամետրաժ ֆիլմերի նկարահանումներով, Անկարայի, Դիարբեքիրի ու Վրաստանի կինոինստիտուտների ուսանողական կինոնախագծով, համաձայն որի նկարահանվեց վավերագրական 3 ֆիլմ Կարսի մասին: «Հետահայաց ցուցադրություններ» ծրագրում տեղ էին գտել համաշխարհային ճանաչում ունեցող կինոբեմադրիչներ Միքելանջելո Անտոնիոնիի, Ինգմար Բերգմանի, Ռոբերտ Ռոսելինիի, Ռոբերտ Բրեսոնի, Մայքլ Հանեկեի ֆիլմերից մի քանիսը: «Հատուկ ցուցադրություն» բաժնի համար ընտրվել էր այս տարվա Կանի կինոփառատոնում մրցանակի արժանացած ռումինական «4 ամիս, 3 շաբաթ եւ 2 օր» գեղարվեստական ֆիլմը:

Վավերագրական ֆիլմերի ծրագիրը՝ «Դրսեցիներ» անվանմամբ, նվիրված էր Հրանտ Դինքի հիշատակին: Փառատոնի կատալոգում այդ բաժինը բացվում է Հրանտ Դինքի լուսանկարով եւ «Լինել դրսեցի Թուրքիայում» հոդվածով, որն այս տարվա հոկտեմբերի 7-ին լույս է տեսել թուրքական «Հուրիեթ» թերթում (հեղինակ՝ Օրալ Գալիշլար): «Շուրջս նայելով ցավում եմ, որ մարդկանց մեծ մասը «դրսեցիների» հանդեպ ցուցաբերում է մակերեսային մոտեցում: Մերժում եմ դաժան ժխտողականությունն ու ստորացնող վերաբերմունքը նրանց հանդեպ: Ընդունում եմ, որ ժամանակին չարիք եմք պատճառել հայերին, քրդերին, արաբներին, հույներին, կանանց: Լինելով սոցիալիստ, ինքս էլ հասարակության մեջ միշտ եղել եմ «դրսեցի»: Հավանաբար սոցիալիստական աշխարհի փլուզումն իր դերն ունեցել է այս ամենում: Մեծ ազդեցություն են ունեցել նաեւ վերջին 20-25 տարիներին ավելի ցցուն դարձած քրդական, հայկական հարցերի վերաբերյալ առաջացած պատկերացումները», գրել է Օրալը:

Իսկ Անկարայի կինոմիության պատրաստած տեքստում կարդում ենք հետեւյալը՝ «Թուրքիայում հայերը միակ ժողովուրդն են, որոնց վերաբերվում են որպես «դրսեցիների», ճիշտ այնպես, ինչպես Գերմանիայում՝ թուրքերին»: Ինչպիսի՞ համեմատություն: Ի՞նչ է սա՝ պատմական անցյալի մասին անտեղյակությո՞ւն է, թե՞ օտարի աչքերը փոշեպատելու հարատեւ ենթգրություն: Անկասկած, երկուսն էլ, որովհետեւ իր հասարակությանը տեղեկատվական արգելափակման մեջ դնելով պատմական փաստերը կոծկելու Թուրքիայի քաղաքականությունը վերջ չի գտնելու: Հայաստանի ու հայերի, կամ մեկ այլ ազգի մասին ինտերնետով որեւէ տեղեկություն փնտրելիս հրամցվում է միայն թուրքական տեսակետը: Ավելի պարզ ասած՝ որոնման բոլոր սայթերը բացվում են թուրքերեն:

Փառատոնի հյուրերի համար հատկացված համակարգչային սենյակ մտնողներն առաջին օրերին շարունակ հարցափորձ էին անում «Յահու» մտնելու մասին: Հետո պարզվեց, որ անգլերեն «Յահուն» առանց թուրքերեն «Գուգլ»-ի չի բացվում, իսկ վերջինս էլ՝ ոչ մի կերպ անգլերեն չի կարդացվում՝ բացվում է ու միանգամից փոխվում թուրքերենի: Ամեն ինչ է փոխվում թուրքերենի, նույնիսկ համակարգչային ստեղնաշարերը: «Յահու» գրելու համար գերմանաբնակ կինոբեմադրիչներից մեկը երկար տանջվեց, որովհետեւ թուրքերեն Ա տառը ստեղնաշարի վրա ոչ մի կապ չուներ լատինատառ Ա -ի հետ: «Սա մի ուրիշ աշխարհ է», եղավ երկուսիս արձագանքը:

Հայկական դեմքեր՝ Կարսի արվեստի կենտրոնում

Փառատոնի օրերին բացված գեղարվեստական աշխատանքների մի քանի ցուցահանդեսներից ամենագրավիչը մեզ համար ամերիկաբնակ լուսանկարիչ Աթիլլա Դուրմի լուսանկարչական աշխատանքներն էին՝ ցուցադրված քաղաքի արվեստի կենտրոնում: «Էբրու: Թուրքիայի մշակութային բազմազանության արտացոլումը» ցուցահանդեսի կազմակերպիչների թվում էր նաեւ պոլսահայ Թագուհի Թովմասյանը:

Իր մասին լուսանկարիչն ասում է՝ «Ծնվել եմ Գյումուշհանեում, որն Անատոլիայի շատ քաղաքների պես կրում էր տարբեր մշակույթների հետքեր: «Հին քաղաքում» կար մի հանք, որտեղից արծաթ էին ստանում Օսմանյան մեծաղադրամները հատելու համար: Մանուկներիս աչքին հին քաղաքը նման էր ուրվականների քաղաքի: Դժվար էր պատկերացնել, որ մի ժամանակ այդ փողոցները լցված են եղել հայ թիթեղագործների մուրճերի զարկերով ու սեփական խանութների դռները բացող հույներով: Մանկության պարգեւած անսահման երեւակայությամբ խաղում էինք ամայի փողոցներում, զվարճանալով մեզ թողնված «ուրվականների» կացարաններում, որ մի ժամանակ թրքուն կյանքով համայնք էր ապրել: Մեր խաղերից ամենազգայացունցը հին եկեղեցիների վրա քարեր նետելն էր: Եկեղեցիների մեծ մասն ավերակ էր՝ մատնված անտերության: Այն քարը, որ ջարդեց եկեղեցիներից մեկի կեղտոտված վերջին ապակին, իմ նետածն էր: Այն ժամանակ ես ինը տարեկան էի:

1993 թվականին, հուպիսյան մի գիշեր հեռուստալուրերը լսելու ժամանակ իմացա, որ ամբոխը շրջապատել էր Սվասի «Մադիմակ» հյուրանոցը, ուր ժամանել էին բազմաթիվ արվեստագետներ ու մտավորականներ՝ մասնակցելու «Սուլթան Աբդալի» փառատոնին: Լուսադեմից առաջ ամբոխն այրել էր ավելի քան 37 մարդու: Յուրաքանչյուր անուն, որ հաղորդավարն արտաբերում էր զգայազուրկ, հստակ ձայնով, խորապես ծանրացավ հոգուս վրա: Այն ժամանակ ես 26 տարեկան էի: Հետադարձ հայացք նետելով կյանքիս հասկանում եմ, որ դրանք էին այն երկու նշանակալից փորձությունները, որ ինձ ստիպեցին զբաղվել «Էբրուով»:

Թուրքիայի Գյումուշհանե քաղաքում 1967թ. ծնված Դուրմն ավարտել է Մերձավոր Արեւելքի տեխնիկական համալսարանը, որից հետո տնօրեն է աշխատել Ստամբուլի ջազ ակումբում: Այնուհետեւ տեղափոխվել է Նյու Յորք, հրաժարվել արվեստով, հատկապես լուսանկարչությամբ: Նրա աշխատանքները ցուցադրվել են բազմաթիվ երկրներում, իսկ 2000-2007 թթ. աշխատել է իր նոր՝ «Էբրու: Թուրքիայի մշակութային բազմազանության արտացոլումը» ալբոմի վրա: Շատկի համար նա ընտրել էր համշենահայ կնոջ լուսանկարը, որի արտասովոր հմայքն իրոք գերող է: Ցուցահանդես մտնողներն ամենից երկար կանգնում էին այդ լուսանկարի առջեւ:

Դուրմը շրջել է ամբողջ Թուրքիայի տարածքում, նաեւ Արեւմտյան Հայաստանում՝ լուսանկարելով իրեն հմայող բոլոր դեմքերը՝ համշենցիներ, քրդեր, հայեր, մալականներ՝ քրիստոնյա թե մահմեդական: Համշենցի կնոջը լուսանկարելիս հազիվ թե Դուրմն իմանար նրա հայ լինելու մասին: Ով գիտե, գուցե եւ գիտե՞ր:

Տես էջ 9

ԱԶԳ-ՆԵՐԴԻՐ

Ֆրանսիական կիրակի

1984 թվականին, երբ էկրաններին է հայտնվում «Տղան հանդիպում է աղջկան» ֆիլմը, կինոսերների եւ ֆննադատների շրջանում խորհրդավոր տոնով ու տպավորված խոսում են նոր հանճարի հայտնության մասին: Շատերը մինչեւ իսկ տեսնում են «հեռ-ալիքային» (Նոր ալիք) սերնդի Գոդարին: Հեղինակը 27-ամյա խորհրդավոր, փխրուն արտաքինով մի երիտասարդ է, որի մասին ոչ ոք առանձնապես ոչինչ չգիտի, ակնհայտորեն ափսարհիկ ափումներից ու հարաբերություններից խուսափող, տարօրինակ հնչողությամբ մի անունով: Նրա շուրջ ստեղծված աղմուկներից բացի, բոլորը հասցրել են նկատել մուգ, մինչեւ գետնին հասնող վերարկուն եւ անսովոր սանրվածքը:

Ծնվել էր նոր պերսոնաժ:

Ֆիլմը աղբեցնում է, իսկապես, իր ինքնաբուխ երիտասարդ ուժի ու կատարողական վարպետության համադրությամբ: Պատկերները նման են հրկիզվող լուսասղերի՝ ինքնաստիպ ու կենդանի, ինչն էլ ստեղծում է բանաստեղծականության չդադարող զգացողությունը: Ֆիլմում արդեն իսկ առկա են այն տարրերը, որոնք մի քանի տարի անց դառնալու են Լեոս Կարաքսի կինոարվեստի հենքը. պատկերների ու ռիթմերի գերագույն լարումը, որ այն յուրօրինակ թրթռուն անհանգստությունն է հաղորդում «Նոր կամրջի սիրահարներ» եւ կամ «Վաս արյուն» ֆիլմերի պատկերային համակարգերին, անցումները խոսքից լռության, շարժման եւ անշարժության հերթագայությունը:

Իր իսկ վկայությամբ, պոեզիա առանձնապես չընթերցող Լեոս Կարաքսը Կաննի կինոփառատոնին տված հարցազրույցի ժամանակ հիշատակում է Ռայներ Մարիա Ռիլկեի խոսքերը՝ «Նամակ երիտասարդ բանաստեղծին» գրքից. «Անսահման է մենությունը, որ ծայր է առնում արվեստի գործերի շուրջ: Եվ ոչ մի ֆննադատի երբեւէ վիճակված չէ գտնել նրանց բանալին: Սերն է միակ հնարավոր ճանապարհը, որ մերձեցնում է մեզ նրանց առեղծվածին»: Գեղեցկության, բացարձակի ճշմարտությունը առեղծվածի մեջ է: «Նա ինձ սովորեցրեց լինել առեղծված», ասում է «Վաս արյուն» ֆիլմի հերոսուհին՝ Աննան: Գեղեցիկը չունի բացատրություն, անհեթեթ է պատմել, այն կարելի է սիրել կամ ընչել: Պատահական չէ Լեոս Կարաքսի ֆիլմերին հատուկ «չհաղորդակցականությունը». հաճախ խոսքերն այստեղ լռություն են, լռությունը՝ խոսքեր: Խոսքերն անզոր են ասել գեղեցիկը, մինչդեռ լռությունը կամ խորից եկող, երկրորդող այն խոսքը շատ ավելի մեծ խորհուրդ է կրում իր մեջ:

Կադր «Վաս արյուն» ֆիլմից

Իսկապես, Կարաքսի ֆիլմերում, ամենատարբեր կերպավորումներով, մտասեւեռման նման առկա է այնկողմնային, խորից եկող խոսքը, որ կասկածի տակ է առնում հաղորդակցության, առօրեական խոսքի ամենակարող ուժը: «Տղան հանդիպում է աղջկան» ֆիլմի ամենագեղեցիկ տեսարաններից մեկի մեջ՝ մետրոյում, անսպասելի հայտնվում է փոքրիկ շրջմոլիկն ու սկսում է խոսել արեւմտյան հանդիսատեսի համար անհասկանալի առեղծվածային լեզվով՝ հայերենով: «Վաս արյուն» ֆիլմի գլխավոր հերոսը՝ Ալեքսը, որովայնախոս է, ինչը կրկին անգամ նրբագեղ, անուղղակի ակնարկ է խորից եկող այնկողմնային բարբառին: Հենց ներսից եկող այդ ձայնն է կարողանում ժոքիս կորզել Աննայից: Իզաբելը՝ Կարաքսի ամենաառեղծվածային հղացքներից մեկը, «Պոլա Խ»-ում խոսում է ընդգծված օտար արտասանությամբ ու տարօրինակ մի շեշտադրումով, որ միալար մեղեդայնություն են հաղորդում հերոսուհու խոսքերին՝ հանելով դրանք ժամանակային-տարածական չափումների տիրույթներից: Այս առումով Իզաբելի մենախոսությունները ավելի շուտ նման են երգասացության, խորից եկող մեղեդու, այն նախախոսքին, որտեղ դեռ երկբեկված չեն գոյության զգայուն, կենդանի փաստերն ու գիտակցությունը:

«Ես մերթ կենդանի էի, մերթ ծաղիկ, մերթ թռչուն, իսկ երբ անձրեւում էր, ես Իզաբելն էի, ու հողն էի ընչում»: Այնկողմնային, խորից եկող՝ օվկիանոսի կամ սեփական որովայնի, այս խոսքը ակնհայտորեն զուրկ է հաղորդակցական որեւէ գործառույթից: Ավելին, այն պարզապես անհեթեթ է ֆիզիկական ժամանակի ու տարածության տիրույթներում: Այնման մոտ բանաստեղծությանը՝ այն նոր տարածություն ու ժամանակ է բերում եւ անմիջապես կապված է գեղեցկության առեղծվածի, ընկալման հետ, որ կարող է լինել միայն բնազդական: Անկարեւոր չէ նաեւ Կարաքսի պաշտամունքի հասնող սերը՝ համր կինոյի նկատմամբ, որ կրկին անգամ գեղագիտական որոշակի ընկալման մասին է հուշում: «Վաս արյուն» ֆիլմում Ժույեթ Բինոշի մարմնավորած՝ Աննայի կերպարը անուղղակի հղում է համր կինոյի հանրահայտ աստղ Լիլիան Գիշին: «Պոլա Խ» ֆիլմի մեջ Պոլան Մելվիլի վեպի սկզբնատառերի համադրությունը լինելուց բացի՝ նաեւ համր կինոյի հունգարացի դերասանուհի Պոլա Նեգրիի անունն է: Ռեժիսորի վկայությամբ, իր առաջին երկու ֆիլմերն իր համար չընդհատվող մենախոսություն են, որտեղ նա խոսում է իրեն թանկ ու բացակա էակների, այդ թվում՝ կինոյի իր կուռքերի հետ, կարոտի գեղված զարկերակն այստեղ տենդագին փորձում է սպերները որսալ, ու գեղված, հոսուն է խոսքը, գեղված են պատկերները:

Աններելի հանդգնությունը սիրելու, որ ծնվում է որպես մեղեդի՝ չբանաձեւվող եւ առեղծվածային, որ վերասահմանում է ժամանակն ու տարածությունը՝ արհամարհելով հարաբերականության օրենքը: Ինչպես գրում է Լեոս Կարաքսի ամենասիրելի հեղինակներից մեկը՝ Լուի-Ֆերդինանդ Սելինը իր «Ռոգոդոն» վեպում. «Չմոռանամ, որ մենք բոլորս լողում ենք հարաբերականության ջրերում»: Հեգնական այս ուղերձը իր ողբերգական լուծումն է ստանում «Պոլա Խ»-ում՝ ռեժիսորի վերջին աշխատանքում: Սերը ոչ միայն սյուժե է, այլ որպես հենք, ընկած է ֆիլմի ներքին պատմության, կայացման մեջ: Պատահական չէ, որ ժամանակին խիստ առեղծվածային տոնով էին խոսում ռեժիսորի ինքնատիպ աշխատանքի, դերասանների ու դերասանուհիների հետ նրա հարաբերությունների մասին: Յուրաքանչյուր ֆիլմ փորձության վայր է՝ կինոյի նկատմամբ սիրո եւ այլ արժեքների, մի փորձություն, որին մասնակցում են բացառապես «ընտրյալներ»: Առաջին 3 ֆիլմերում ռեժիսորի անձնակազմը անփոփոխ է՝ (Ժան Էսկոֆյե, գլխավոր օպերատոր), Ալեն Դահան (պրոդյուսեր), որ Լեոս Կարաքսի մտերիմն էր: Դենի Լավանը, որ Լեոս Կարաքսի համատարեկիցն էր եւ ընկերը, որին ռեժիսորն իր 3 ֆիլմերում կնքում է սեփական անվամբ՝ Ալեքս: Կանացի դերերը մարմնավորում են ռեժիսորի սիրելի կանայք. Մյուրիել Պերյե, Ժույեթ Բինոշ, Եկատերինա Գոլուբեւա: Այս փխրուն սահմանագծին, որտեղ իրար են հանդիպում թափառող պատումն ու կենսաբերները, այս երկուսեք փոխակերպման արդյունքում է ծնվում պերսոնաժը: Դժվար է ասել՝ ո՞վ է ո՞ւմ կերտում՝ Ժույեթը Աննայի՞ն, թե՞ Աննան՝ Ժույեթին: Դժվար է ասել՝ ո՞վ է ո՞ւմ մարմնացումը՝ Իզաբելը Եկատերինայի՞, թե Եկատերինան՝ Իզաբելի:

Յուրաքանչյուր փորձություն ունի ներքին իր տրամաբանությունը, եւ ուրեմն իր ժամանակը. պատահական չէ, որ ֆիլմերի նկարահանումները ամեն անգամ երկար են տեւում: Եթե հաճախ նկարված կադրերի մեկ քառորդն էլ չի ներգրավվում ֆիլմի ավարտուն տարբերակի մեջ, ինչպես խոստովանեց ռեժիսորը, դա այն անհրաժեշտ ժամանակն է, որից ծնվում է ֆիլմի զգայուն թաղանթը: «Նկարահանումները իսկապես շատ երկար տեւեցին: Մեզ ժամանակ էր պետք: Ես ու Ժան Էսկոֆյեն անվերջ հետեւում էինք Ժույեթին տեսախցիկով: Այդ ժամանակ Ժույեթն իրեն համարում էր «տղա» աղջիկ, ու մենք ամեն ինչ անում էինք, որ տեսախցիկը նրանից կորզի այնպիսի պահեր, դիրքեր, որտեղ նա բացառապես կանացի է», հիշում է Լեոս Կարաքսը «Վաստ արյուն» ֆիլմի նկարահանումների վերաբերյալ:

Հուզիչ են Ժույեթ Բինոշի հուշերը՝ «Վաս արյուն» ֆիլմի նկարահանման մասին Ջրիստոֆ Իվանոյին տված հարցազրույցում. «Երկար ժամանակ աշխատում էինք Աննայի ձայնի վրա: Լեոսին պետք էր փխրուն, բեկված ձայն, որտեղ ամփոփված էր Աննայի առեղծվածը՝ բնածին այն նրբագեղությունը: Լեոսն ինձ խնդրեց երգեցողության ու պարի դասերի հաճախել, սենդի որոշակի ռեժիմ էր սահմանել. ըստ նրա դա Աննայի էության մի մասն էր կազմում: Միասին շատ երկար փնտրում էինք, հիշում եմ, Աննայի օծանելիքը, ու վերջապես կանգ առանք Շանելի վրա: Եվ իմ մեջ այնքան խորն էր արդեն պերսոնաժի կյանքը, որ ուղղակի ի վիճակի չէի խաղալ, եթե հանկարծ պատահաբար մոռացած էի լինում Աննայի օծանելիքն օգտագործել»:

Կադր «Պոլա Խ» ֆիլմից

Եթե ֆիլմը ոչ թե արտադրանք է, այլ ներքին փորձություն, ապա չկա որեւէ բանական պատճառ, որ կարող է արդարացնել նման ձեռնարկումը, քան բացարձակի բնազդական պահանջը: Եվ ուրեմն ամենը, մինչեւ նվազագույն տարրերը, մաթեմատիկական ճշգրտությամբ պետք է համապատասխանի արվեստագետի ներքին մղմանը, որ ոմանք կարող են անվանել քմահաճույք: Սա է Լեոս Կարաքսի ֆիլմի ներքին էներգիան, որ միաժամանակ դրանք դարձնում է խոցելի:

Հետաքրքրական է ֆիլմերի ճակատագիրը: Հայտնի է, որ դեռեւս «Վաս արյուն» ֆիլմի՝ էկրաններին հայտնվելուց հետո, չնայած ֆիլմի համընդհանուր հաջողությանը, որոշ չար լեզուներ չվարանեցին նշել, որ այն գերազանցել էր նախապես սահմանված բյուջեն, եւ նկարահանումներն էլ տեւել էին շատ ավելի երկար, քան նախապես որոշված էր: Չափազանցված չէին արդյոք «նորաքուխ» հանճարի պահանջները: Հետեւած՝ «Սիրահարները» եւ «Պոլա Խ»-ը կոմերցիալ առումով անհաջողություններ էին: Մինչ Լեոս Կարաքսի խիստ ցուցումներին հետեւելով,

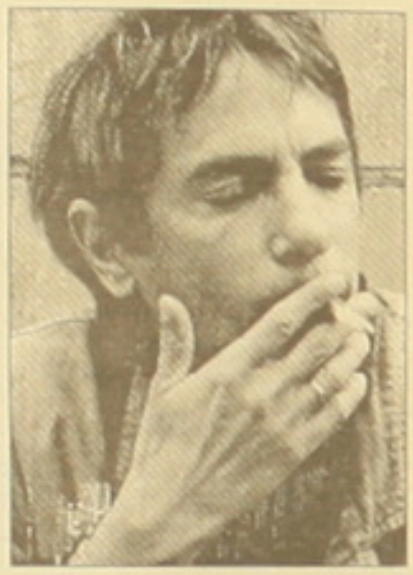

Լեոս Կարաքս

Ժույեթ Բինոշն ու Դենի Լավանը - պատրաստվում էին «Նոր կամրջի սիրահարների» նկարահանումներին՝ գիշերելով անօթեւանների իջեւանատներում, փող մուրալով փողոցներում, Ֆրանսիայի հարավում կառուցվում էր նոր կամրջի եւ Սենայի առափնյակի համանման դեկորը. խենթ մի ձեռնարկում, որ մի քանի անգամ գերազանցելով նախնական բյուջեն եւ երկու անգամ ընդհատվելով՝ տեխնիկական ու նյութական պատճառներով, հանգեցնում է իսկական սկանդալի: Օգնության բոլոր հայցերն ապարդյուն են: Թեեւ ֆիլմի ճակատագիրը դառնում է ավելի քան անհաստատ, ողջ անձնակազմը համախմբված է Լեոս Կարաքսի շուրջ ու մի քայլ անգամ չի ուզում նահանջել: Իհարկե, իրականում ոչ ոք համոզված չէր, թե ֆիլմը երբեւէ ավարտին կհասցվի: Հանրային լուսավորությունը հասցրել էր անել իր աշխատանքը: «Դա նման էր նզովքի, հիշում է Ջրիստիան Ֆեշները, որ ֆիլմի վերջնական պրոդյուսերը դարձավ, իրականում բոլորն արդեն իրենց համար վճռել էին այդ հարցը. ֆիլմը էկրաններին չէր հայտնվելու, ուղղակի: Այսպիսով նրանք պատժում էին ֆրանսիական կինոյի երես առած հրաշամանուկին, ինչպես պատժում են քմահաճ երեխային»:

Լեոս Կարաքսը երբեւէ չի համաձայնել մանրամասնել ֆիլմի նկարահանման վերջին անցքերը: Ի վերջո ֆիլմը կայանում է նոր պրոդյուսերի՝ Ջրիստիան Ֆեշների օրոք: «Ես մինչեւ վերջ չէի կարողանում վճիռ կայացնել, նշում է վերջինս, մինչ ի վերջո օրերից մի օր ուղեկցեցի Կարաքսին Մոնպելյեից դուրս՝ այնտեղ, որտեղ սկսվել էր նոր կամրջի մոդելի շինարարությունը: Դա նման էր երազի: Իսկական ցնցում էր ինձ համար: Մեր ժամանակներում դա ուղղակի չի արվում: Չկան այն ռեժիսորները, որ ընդունակ են նման խենթության: Այդ կամուրջը՝ այդտեղ, այնքան անհավանական, բայց եւ իրական, շոշափելի, դարձել էր ֆիլմի էմոցիոնալ առանցքը: Այն մի տեսակ հատուկ խաչաձեւ մթնոլորտ էր ստեղծում իր շուրջ: Հիշում եմ՝ դադարներին ռեժիսորի պահանջով դասական երաժշտություն էր հնչում, եւ ողջ անձնակազմը խոսում էր շշուկով: Բավական տպավորիչ է մեր օրերում նման բան տեսնելը: Դա նման էր ծեսի, երկրպագության ծեսի»:

Հետաքրքրական է, որ ութ տարի անց Պոլա Խ - ը անսպասելի ողբերգականությամբ է անդրադառնում արվեստագետի կերպարին: Պիեռը, որին մարմնավորում է Գիյոմ Դեպարդյոն, երիտասարդ գրող է, գեղեցիկի ու լույսի իր որոնումներում նա շարունակ հայտնվում է իրադարձություններում, որ կործանման են տանում իրեն թանկ էակներին՝ հանգեցնելով ամենի անհեթեթության իրողությանը: Որպես լուսնի երկրորդ դեմքը՝ կանացի երկու ոսկեծամ կերպարների՝ Լյուսիի ու Կատրին Դենյովի մարմնավորած՝ Պիեռի մոր կողքին հառնում է Իզաբելի մութ կիսադեմը՝ խավարափայլ մազերով: Կերպար, որ թվում է ծայր է առնում լույսի ու խավարի խաղերից, որ նույնքան հավերժահարս է, որքան վիրակ: Անկարելի է ասել՝ արդյոք են, թե՞ նզովք Իզաբելի անվերջանալի մենախոսությունները: Դեպի անցյա՞լ, թե՞ ապագա է նայում նրա ներս ուղղված, հողահամ հայացքը:

Լեոս Կարաքսի ֆիլմերն այսօր մեզ հետ են ու մեզ հետ խոսում են առեղծվածի լեզվով:

Վերագնահատելով Պազոլինիին

Երիտասարդ խռովարարի ձեռքով եղեռնաբար սպանվելուց 32 տարի անց, Պիեռ Պազոլինիի ստեղծագործությունները այսօր էլ չեն կորցրել իրենց այժմեականությունը եւ շարունակում են բոլոր բանավեճերի թեմա դառնալ: Բանաստեղծ, սցենարիստ, թատերագիր, ռեժիսոր, հրապարակագիր, միաժամանակ եւ կոմունիստ ու պոլոնոգրաֆիստ Պազոլինին «իր ժամանակաշրջանի գուցե ամենադժվար հասկացվող արվեստագետն էր, նաեւ ամենաստաղանդավորը», գրում է կինոքննադատ Ա. Սոթը նրա մասին եւ ավելացնում.

«Արվեստի ոչ մի որոշակի ձեւ, կամ հաղորդական կառույց չէր կարող իր մեջ պարփակել նրա հարուստ եւ անսպառ էներգիան, նույը կրքոտությունը եւ անցիջում զարմանը: Այդ պատճառով էլ գուցե տրամաբանական է, որ այս օրերին Նյու Յորքում ընթացող միջոցառումներն ընդգրկեն ինչպես ֆիլմերի հետահայաց ցուցադրումներ, այնպես էլ ներկայացումներ ու ցուցահանդեսներ: «Պիեռ Պաոլո Պազոլինի: Մոխիրների բանաստեղծը» ընդհանուր վերնագիրը կրող ծրագիրը կազմակերպել է իտալական մշակութային ինստիտուտը, այն կտեւի մինչեւ դեկտեմբերի 18-ը: Ծրագրի ամենանշանակալից երեւույթը «Հերետիկոսական հայտնություններ» խորագրի ներքո 11 ֆիլմերի ցուցադրումն է՝ կինոսիրողների Լինկոլն կենտրոնում: Առաջինը ներկայացվել է 1962-ին ամենամեծ ժողովրդականություն վայելած մելոդրաման՝ «Մամա Ռոմա», անզուգական Աննա Մանիանիի դերակատարմամբ: Դա դասական օպերային ժանրին հասնող նեոռեալիզմ է, որտեղ դասակարգային ինքնագիտակցումը դադարում է սոսկ սոցիալական մտահոգություն լինելուց եւ խորանալով ռոմանտիզմի ակունքների մեջ՝ ավելի սերտ աղերսներ է փնտրում Ժան Ժենեի, Ֆան, ասենք, Դե Սիկայի կամ Վիսկոնտիի ստեղծագործությունների հետ:

Պազոլինիի հավատամքը, սոցիալական դրամա իր մեջ անպայմանորեն ներառում է որոշակի սեքսուալ բաղադրիչ ու հոգեւոր ներապիտի: Մանիանիի կերպարը երկրային մոր որբերգություն ու Աստվածամոր արդիական մարմնացում լինելուց բացի, նաեւ պոռնիկ է: Պազոլինիի առաջին ռեժիսորական աշխատանքում՝ «Accatone»-ում (1961) դարձյալ միահյուսվում են հոգեւոր եւ աշխարհիկ սարրերը: Դրանք առավել ընդգծվում են նրա հետագա ֆիլմերում, որոնցում նա հեռանալով ռեալիզմից մտնում է միջնադարյան գրականության եւ ավետարանի այլաբանության ու խորհրդանշանների աշխարհը:

Պարկեշտի ու լիրքի, անեղծի ու պիղծի միախառնությանը զուգահեռ Պազոլինիի արվեստում միահյուսված են համակրանքը՝ պրոլետարիատի (1947թ. նա ընդունվել է Իտալիայի կոմունիստական կուսակցության շարքերը) ու հակակրանքը՝ արդիականության եւ առաջընթացի նկատմամբ:

Բայց նրա ֆիլմերն ամբողջապես հնարավոր չէ տեղավորել մեկ որոշակի գաղափարաբանական կամ էսթետիկական ծիրի մեջ: Իր բարոյական ծայրահեղությամբ ու սեքսուալ դաժանությամբ «Սալո» ֆիլմը (նրա վերջին գործը, որը նաեւ «Սոդոմի 120 օրերը» անվամբ է ճանաչված) հիմնված մարկիզ դե Սադի վեպի վրա, բոլորովին նման չէ Պազոլինիի նախորդ ֆիլմերին:

Տառապանքներ պատկերող այսօրվա ամենահայտնի վարպետ ռեժիսորներն անգամ չեն համարձակվում հասնել վայրագությունը դիտարկելու եւ ներկայացնելու Պազոլինիի չափանիշներին: «Սալոն» թույլ սիրտ ունեցողների համար չէ, ոչ էլ նրանց համար, ովքեր շարունակում են հավատալ մարդկային բարությանը: Բայց չի կարելի ասել, որ նրա մնացած ֆիլմերում գերիշխողը սենտիմենտալությունն է: Դրանցում ավելի շատ ներկայացված են մեր արդիական աշխարհի ամենագավալի հակասությունները, եւ հենց դրանցով էլ իր մահվանից 30 տարի անց դեռեւս դիտարժան են»:

Թարգմ.
Հ. ՕՈՒԼԻԿՅԱՆԸ

Կաննի մրցանակին արժանացած առաջին կորեացի դերասանուհին

Հարավկորեացի կինոդերասանուհի Չոն Դո-յոնն այս տարվա Կաննի փառատոնում արժանացավ «Լավագույն դերասանուհի» մրցանակին՝ «Ծածուկ արեւաշող» ֆիլմում իր դերակատարման համար: Դրանից առաջ նա հանրաճանաչ էր իր երկրում՝ հիմնականում սերիալներում խաղացած մելոդրամատիկ դերերով: Իբրեւ այդ պատվաբեր մրցանակին արժանացած առաջին ասիացի դերասանուհի, նա վերջերս հյուրընկալվել է «Talk Asia» ծրագրին, որից հետաքրքրական հատվածներ բարգմանաբար ներկայացնում ենք ստորեւ:

- Ինչ զգացում ունեցաք իմանալով, որ առաջին կորեացին եք, որն արժանանում է Կաննի «Լավագույն դերասանուհի» մրցանակին:

- Անչափ հպարտ զգացի ու հասկացա, որ մրցանակը պարտավորեցնող է, եւ այստեղ պետք է ավելի լավ կատարեմ դերերս: Կարեւոր եմ համարում, որ ավելի շատ դերասանուհիներ՝ անկախ ազգությունից, արժանանան նման բարձր մրցանակների:

- Ինչքանո՞վ են կարեւոր նման միջազգային իրադարձությունները դերասանական կարիերայի համար:

- Չափազանց մեծ է մրցանակների նշանակությունը: Դրանք ընդլայնում են դերասանի ընտրության հնարավորությունները:

- Իսկ ի՞նչ կարեւորություն ունի հարավ-կորեական ֆիլմարտադրության համար:

- Հուսով եմ, նշանակություն կունենա: Հավանաբար շրջադարձային կլինի հարավ-կորեական ֆիլմարտադրության համար:

- Ակնկալո՞ւմ էիք, որ «Ծածուկ արեւաշող» ֆիլմը հաջողություն կունենա:

- Ճիշտն ասած ֆիլմի ռեժիսոր Լի Չան Դոնն այնքան էլ սիրված չէ հասարակության մեջ: Նրա ֆիլմերն այնքան էլ հաջողված չեն: Բայց այդ ֆիլմում գլխավոր դերը կատարելիս զգում էի, նույնիսկ հաճախ կատակում էինք դերասաններով, որ դա լինելու է նրա ամենահաջող ֆիլմը: Այժմ ուրախ եմ, որ այդպես ստացվեց:

- Դուք կարծեմ տատանվում էիք դերը ստանձնելիս: Ինչո՞ւ:

- Ֆիլմում դեր ստանձնելու որոշումը սովորաբար ընդունում եմ ոչ թե կերպարի, այլ սցենարի վրա հիմնվելով, նայած թե ինչքանով եմ հասկանում, ընկալում ամբողջ սցենարը: «Ծածուկ արեւաշող» ֆիլմի սցենարը կարդալուց հետո երկմտեցի, թե արդյոք հնարավո՞ր է նման զգացումներ ապրել, արդյոք կկարողանամ հանդիսատեսին հասցնել այդ զգացմունքները: Իրոք, դժվար էր նկարահանվելը, բայց հիշողություններն ընդմիշտ կմնան ինձ հետ: Դժվարությունը հիմնականում կապված էր այն բանի հետ, որ ռեժիսորն իմ հարցերին հստակ պատասխան չէր տալիս: Երբեմն հուսահատվում էի, չիմանալով՝ ճի՞շտ զգացմունքներ եմ արտահայտում, թե՞ ոչ: Գուցե դա էլ նպաստեց, որ հաստատամտորեն դերասանուհի:

- Ինչպե՞ս զգացիք ձեզ, իմանալով որ «Variety» հանդեսը ձեզ դասել է 50 ամենաազդեցիկ կանանց շարքը՝ Անջելինա Ջոլիի եւ Հելեն Միրենի կողքին:

- Բազմաթիվ շնորհավորական հեռախոսազանգեր ստացա ու մտածում էի՝ արդյոք Ջոլին գիտի՞ իմ մասին, կամ տեսնո՞ւ է նկարս: Մի խոսքով, լավ զգացի:

- Ինչպե՞ս եք սկսել ձեր կարիերան որպես դերասանուհի:

- Սկզբնական շրջանում հեռուստատեսությունում էի, ու կարծում էի, որ դա է իմ միակ աշխարհը: Ֆիլմարտադրությունում գործելով զգացի, որ հեռուստատեսային բազմահազարանոց ֆիլմերը հնարավորություն չեն տալիս բացահայտվելու: Ֆիլմերի դեպքում պատրաստվելու, ուսումնասիրելու լավագույն լայն հնարավորություններ են ստեղծվում:

- Ո՞րն է ձեր առաջին ֆիլմը:

- «Կոնտակը», որն ինձ համար դժվար փորձություն եղավ. իմ խաղընկերը փորձառու դերասան էր, իսկ ռեժիսորը կարծես շատ չէր վստահում իմ կարողություններին: Փորձեցի ինչքան հնարավոր է դրական երեւալ:

- Դա եւ ձեր մյուս ֆիլմը՝ «Խոստումը», առիթ հանդիսացավ, որ ձեզ անվանեն «Արցունքների թագուհի»: Ինչպե՞ս եք վերաբերվում դրան:

- Կարծում եմ, լավ: Ինչպես էլ որ բնութագրեն, միեւնույն է, նշանակում է՝ ես ուշադրության կենտրոնում եմ:

- «Դուք իմ արեւն եք» ֆիլմում (2005թ) խաղում եք բարում աշխատող սպիտով վարակված աղջկա դերը: Դժվար չէ՞ր:

- Իմ վերջին դերի համեմատությամբ որեւէ այլ կերպարի մարմնավորումը դժվար չէի անվանի: Ձեր նշած ֆիլմում նկարահանվելիս ես ամենաուրախ ժամանակներն էի ապրում, որովհետեւ զգում էի, որ կերպարը սիրելի է դառնալու բոլորին: Դա մեծ փորձություն էր իմ կյանքում:

- Հիմա երեւի շատ եք ծանրաբեռնված: Ինչ է նշանակում լինել հռչակավոր:

- Ամեն անգամ հեռուստացույց դիտելիս մտածում եմ, թե ինչպե՞ս են հոլիվուդյան աստղերը կարողանում կառավարել իրենց անձնական կյանքը՝ անընդհատ լրագրողների եւ ընդհանրապես հասարակության ուշադրության կենտրոնում լինելով: Կարծում եմ, կարեւորը որոշ գործը լավ կատարելն է: Որեւէ բնագավառում մարդ պետք է կարողանա ու ձգտի իր գործը կատարել պատասխանատվության բարձր զգացումով: Սխալվելն, անշուշտ, մարդկային է, ես չեմ ձգտում կատարյալ լինել, որովհետեւ ես էլ եմ անհատ, որն ունի սխալվելու իրավունք: Փոխանակ ոչակի մասին մտածելու, փորձում եմ այդ էներգիան ներդնել իմ հետագա աշխատանքում եւ ավելի լավ դերակատարումներով հանդես գալ:

- Հանրահայտ դեմք դառնալուց հետո անձնա՞պես եք կատարում ձեր առօրյա գնումները, թե՞ հատուկ մարդ եք վարձել դրա համար:

- Ամեն ինչ սիրում եմ ինքնուրույն անել, եւ շատ հանգիստ եմ վերաբերվում փողոցում ինձ ճանաչողներին ու բարեւողներին: Մարդիկ էլ նույն ձեւով են վերաբերվում ինձ: Խանութում երբեմն ավելի շատ են տալիս, քան խնդրում եմ: Այնպես որ, ես ավելի եմ օգտվում հանրաճանաչ լինելուց:

- Ինչ եք կարծում, հարավ-կորեական ֆիլմարտադրությունը ճգնաժամա՞յին վիճակում է:

- Ճիշտ է, շատերն են այդ կարծիքին, բայց ես դա նմանեցնում եմ երեխայի մեծանալուն: Նա շատ դժվարություններ պետք է հաղթահարի՝ հասունանալու համար: Այնպես որ, պետք է լավատես լինել:

- Հայտնի բան է, որ Հոլիվուդում ամուսնական հարաբերությունները երկարատեւ չեն: Դուք կարծեմ երջանիկ եք ձեր ամուսնությամբ, չէ՞:

- Այո, չորս ամիս է ամուսնացած եմ: Կարեւորը երկուսիս եսակենտրոն չլինելն է: Պետք է կարողանալ հասկանալ իրար ու ջանք գործադրել, նաեւ պատրաստ լինել զիջումների:

- Ձեր ամուսինն ինչպե՞ս է վերաբերվում այն մեծ ուշադրությանը, որին դուք արժանանում եք: Չի՞ խանդում:

- Մենք միասին ենք վայելում հասարակության ուշադրությունը: Ամուսինս հպարտ է, որ ինձ հետ է անցնում այս ճանապարհը: Ես շնորհակալ եմ իմ երկրպագուներին: Նրանք ինձ ոգեւորում են՝ ավելի լավ կատարելու իմ դերերը: Կարծում եմ, այդպես կկարողանամ փոխհատուցել նրանց:

Ըստ «CNN»-ի թարգմանեց
Հ. ՕՈՒԼԻԿՅԱՆԸ

Կադր «Ծածուկ արեւաշող» ֆիլմից

Իրանցիներին հուզեց Հոլոքոստին նվիրված ֆիլմաշարը

Գործողության վայրը նացիստական օկուպացման տարիների Փարիզն է: Ելիսեյան դաշտերում ամենուրեք կեռախաչեր են: Նացիստական համազգեստով մարդիկ հրեաների շուրջկալներ են տարում նրանց համակենտրոնացման ճամբարներ ափոստելու համար: Փարիզցիները սարսափահար նայում են, բայց ոչինչ չեն անում:

Արևմուտի երկրներում դա հեռուստասերիալի ծանոթ սյուժեներից է: Այս անգամ ելս թեման ժողովրդականության արժանացավ. նոր հեռուստաշաբաթն ամեն շաբաթ դիտում են բյուրավոր հեռուստադիտողներ:

Հետաքրքրական է, որ վարկանիշային ֆիլմաշարը նկահանվել է Իրանի պետական հեռուստատեսության պատվերով, երկիր, որի նախագահը ժխտել է հրեաների ողջակիզման՝ Հոլոքոստի իրողությունը:

Այն փաստը, որ հեռուստատեսությունում թույլատրեցին «Ձրտ ասիճան շրջադարձը», վկայում է, որ պաշտոնական Թեհրանի վրա ազդում են հակահրեականության մեղադրանքները՝ կապված Հոլոքոստի եւ Իսրայելի վերաբերյալ Մահմուդ Ահմադինեժադի առած արտահայտությունների հետ:

«Քարոզչություն»

«Իրանին մշտապես փորձում են դիվականացնել, ներկայացնում են որպես հրեասյաց պետություն, բայց իրականությունը միանգամայն ուրիշ է», ասում է իրանցի հրապարակախոս եւ կինոբեմադրիչ Նադեր Թալեբզադեն: «Հանրամատչելի, գրավիչ ձեւով նկարահանված այդ հեռուստասերիալը փորձում է հաղթահարել հակահրեական քարոզչության առաջացրած տվյալ բարդությունը», շարունակում է նա:

Ֆիլմը չի բավարարվում Հոլոքոստը որպես պատմական փաստ ճանաչելով: Դրա գլխավոր հերոսը իրանցի դիվանագետ է, որը իրական կեղծ անձնագրեր է տալիս հրեաներին, որպեսզի նրանք կարողանան փախչել օկուպացված Ֆրանսիայից:

Ավելին, նա սիրավեպ է սկսում հրեուհու հետ:

Ֆիլմի պրոդյուսերությունն իրականացված է բացառիկ լավ՝ հոլիվուդյան ամենաբարձր չափանիշների մակարդակով:

Սցենարիստ եւ նախագծի բեմադրիչ Հասան Ֆաթհիի խոսքերով, սյուժեի հիմքում ընկած է իրական դեպք, որը տեղի է ունեցել Երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ: Նրա կարծիքով, դա հերքում է արտերկրում Իրանի վերաբերյալ ձեւավորված կարծրատիպը:

«Այդ տարիներին բազմաթիվ մարդիկ կարող էին օգնել հրեաներին, բայց չէին օգնում, քանի որ վախենում էին ձերբակալությունից: Սակայն իրանցիներից ոմանք հասկանում էին, որ կարող են փրկել հրեաներից ինչ-որ մեկին, հաղթահարում էին իրենց վախը եւ փրկում էին: Նրանք ղեկավարվում էին իրենց օրինավորությամբ, իրենց կրթվածությամբ, համոզմունքներով եւ ավանդույթներով», ասում է Ֆաթհին:

Ահմադինեժադը եւ հրեաները

Աշխարհն Իրանից մշտապես լսում է Իսրայելի եւ սիոնիզմի քննադատություն: Երբեմն այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե հրեական պետությանը դիմակայելը Իսլամական հանրապետության գլխավոր ազգային գաղափարն է:

Ֆաթհին եւ շատ ուրիշ իրանցիներ դրան պատասխանում են, որ կարելի է հանդես գալ սիոնիզմի դեմ, բայց ընդամենը ոչինչ չունենալ հրեաների նկատմամբ:

«Եկեք ազնվորեն ասենք. մենք անմեղ հրեաներին՝ նացիստների զոհերին կարեկցում ենք բնավ ոչ պակաս չափով, քան սիոնիզմի զոհ պաղեստինցիներին: Եվ սա ոչ թե փորձասնության, այլ իրանցիների մեծամասնության դիրքորոշում է», ասում է կինոգործիչը:

Ահմադինեժադը խրախուսել է Իսրայելի պետության դեմ հանդես եկող հրեաների խմբերի հետ իր հանդիպումներով, բայց մյուս հրեաների մեծամասնության համար դժվար է դրանում չտեսնել նրա հակահրեականության դրսեւորումը:

Բացի դրանից, վերջերս Իրանի նախագահն այլեւս միանգամայն չի պնդում, թե Հոլոքոստ չի եղել. նա լոկ ասում է, որ անհրաժեշտ է լրացուցիչ կերպով ուսումնասիրել այդ հարցը:

BBC-ի բնորոշմամբ, Արեւմուտքում նա իրեն ներկայացնում է գիտական հետազոտությունների պաշտպան, բայց արաբների եւ մահմեդականների մեջ դա լոկ խորացնում է այն միտքը, որ Հոլոքոստը տակավին ինչ-ինչ կասկածներ է հարուցում եթե ոչ դրա գոյության փաստի, ապա գոնե ընդգրկման առնչությամբ:

Ինչ է նշանակում «ջնջել երկրի երեսից»

Երբ Ահմադինեժադը կոչ էր անում Իսրայելը ջնջել երկրի երեսից, նա մեջբերում էր իսլամական հեղափոխության հայր այաթոլլահ Խոմեյնիին:

Նադեր Թալեբզադեն պնդում է, որ Իրանի նախագահին սխալ են հասկացել. «Գիտե՞ք, խորհրդային Միությունը փլուզվեց շատ անսպասելիորեն: Եվ դա լավ օրինակ է այն բանի, թե ինչ կպատահի Ամերիկային: Ինչ է, Ամերիկան կարծում է, թե հավերժ գոյությո՞ւն է ունենալու: Ես արդեն հիմա տեսնում եմ, թե նա ինչպես է մասնատվում մի քանի պետությունների եւ, ըստ իս, նույնը կարող է պատահել նաեւ Իսրայելին: Ինձ թվում է, նախագահը հենց դա է փորձել արտահայտել»:

Իրանում լայնորեն տարածված է այն միտքը, որ Ամերիկային սպառնում է անխուսափելի տրոհում:

Երկրում նաեւ անկեղծորեն հավատում են դավանանքային հանդուրժողականության իրանական վաղեմի ավանդույթին:

Բազմաթիվ իրանցիներ, նույնիսկ եթե խանդավառությամբ մասնակցում են սիոնիզմի դեմ ուղղված ցույցերին, զայրույթով մերժում են հրեայության ամեն տեսակ մեղադրանքները:

Եվ իրանցի դիվանագետի ու ֆրանսաբնակ հրեուհու ողբերգական սիրո պատմությունն արտասվելու աստիճան հուզել է շատերին:

Ըստ «BBC»-ի
թարգմանեց Պ. Բ.

«Հայֆիլմին» փոխարինելու եկած ազգային կինոկենտրոնը լավատեսություն է ներշնչում

Անցած տարվանից «Հայֆիլմ» կինոստուդիային փոխարինելու եկած ազգային կինոկենտրոնը փորձում է վերակենդանացնել վերջին տարիներին մեզանում գրեթե անընչացած կինոարտադրությունը՝ կարեր ստեղծելով միջազգային տարբեր կինոմիությունների ու կինոարտադրողների հետ, հայ կինոն ներկայացնելով տարբեր կինոփառատոներում ու կինոշուկաներում, կազմակերպելով հայկական կինոյի օրեր, շաբաթներ ու տասնօրյակներ:

Անցնող տարում գրեթե ավարտին են հասել Ալբերտ Մկրտչյանի «Այգաբաց», Հարություն Խաչատրյանի «Ջվող թույններ», Դավիթ Սաֆարյանի «Նա եւ Նե» («Տաք երկիր, ցուրտ ձմեռ») ֆիլմերը: Սկսվել են Միխայել Դովլաթյանի «Սողանք» եւ Սուրեն Բաբայանի «Մի նայիր հայելուն» ֆիլմերի նկարահանումները: Արտադրության են իջեցվել 4 դեբյուտային ու մեկ կարճամետրաժ ֆիլմեր, շուտով կսկսվեն դեբյուտային 2 ֆիլմերի եւ Արամ Շահբազյանի «Ջնչիկը» ֆիլմի նկարահանումները: 2007 թվականին մտահղացված ծրագրերի մասին խոսելիս կինոկենտրոնի տնօրեն **Գեւորգ Գեւորգյանն** ամենից առաջ շեշտում է հետեւյալը՝ «Առաջին անգամ սկիզբ դրվեցին այնպիսի ծրագրերի, որոնք երբեւէ գոյություն չէին ունեցել: Դրանցից մեկը մանկական երգիծական ծրագիրն է՝ 24 սյուժեից բաղկացած, որը, կարծում եմ, լայն արձագանք կգտնի մեզանում, մանավանդ որ դրանում ընդգրկված են մեծ թվով երիտասարդներ: Հեղինակներն են Արմեն Դավթյանը, Գագիկ Հարությունյանը, Տիգրան Խզմալյանը, որոնք արդեն իսկ աշխատել են այդ ծրագրում:

Այս տարվա նորամուծություններից էր նաեւ ուսանողական դեբյուտ կոչվող ծրագիրը, որը մեզ թույլ կտա ուսումնական հաստատությունների հետ համագործակցելով պատրաստել կինոարտադրությանն անհրաժեշտ մասնագետներ՝ սցենարիստից մինչեւ դեկորատոր: Երրորդ կուրսից սկսած ուսանողներին տալու ենք դեբյուտի հնարավորություն՝ անհրաժեշտ գումարով, որպեսզի բուհն ավարտելուց հետո նրանք պատրաստ լինեն զբաղվելու իրենց բուն մասնագիտությամբ: Կինոկենտրոնի հիմնական գործառույթը հենց դա է՝ ներգրավել երիտասարդներին, ճանաչելի դարձնել հայկական կինոն, հնարավորինս շատ ջանքեր թափել, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ որոշակի շրջանում հայ կինոարվեստը զգալի անկում ապրեց: Հաջորդ հարցը, որի վրա բեւեռվեց մեր ուշադրությունը, Հայաստանի մարզերում կինոցուցադրումներ անցկացնելու անհրաժեշտությունն էր: Այս տարի առաջին քայլն արեցինք՝ մեկնելով Սառնաղբյուր գյուղ, Գավառ, Մարալիկ, հիմա պատրաստվում ենք գնալ Սյունիք: Գյուղերում մարդիկ այնքան ջերմ են ընդունում մեզ, այնպիսի ուրախություն է հայտնվում նրանց դեմքին, որ մտածում ես, թե ինչքան մեծ կարոտ կա կինոարվեստի հետ շփվելու: Հեռուստացույցի մեջ իրենց գլուխը խրած 15-20 տարեկան երիտասարդներն առ այսօր չգիտեին, որ պատի վրա կարելի է ֆիլմ ցուցադրել: Նրանց համար դա իսկական հայտնություն էր: Հիմա համոզվեցինք, որ կինոդահլիճում ֆիլմ դիտելը բոլորովին այլ հաճույք է, ուրիշ հրճվանք: Եկող տարվանից կունենանք երջիկ կինոթատրոն եւ ուրախության այդ զգացումը կպարգեւենք մեր բոլոր գյուղերում ապրողներին»:

Եկող տարվա կինոկենտրոնն ունի հագեցած ծրագիր. մոպտիմիկացիոն 5 նոր կինոնկարների արտադրություն՝ Արման Մանարյանի «Սասունցի Դավիթ» մուլտֆիլմի 7-րդ մասը, Գայանե Մարտիրոսյանի «Վիշապագորգը», Նարինե Մուրադյանի «Մումի տրոլը», Վրեժ Քասունու «Ավրորան», Ռոբերտ Սահակյանցի «Ճանապարհ դեպի տուն» մուլտֆիլմի 3-րդ մասը: Դեբյուտային ֆիլմերից բացի կհայտարարվի գեղարվեստական ֆիլմերի սցենարների մրցույթ՝ նախապատվությունը տալով մանկական ու կատակերգական ժանրերին:

Գետոգյանը հպարտորեն ասաց, որ ամենայն հավանականությամբ Կաննի կինոփառատոնի հաջորդ տարվա մրցութային ծրագրում կընդգրկվի Հովհաննես Գալստյանի «Խծծված զուգահեռներ» նորավարտ գեղարվեստական ֆիլմը, որի ձայնագրման աշխատանքներն այժմ կատարվում են Ֆրանսիայում: «Մոնտաժից հետո ֆիլմը դիտած մասնագետները շատ բարձր են գնահատել ֆիլմի պրոֆեսիոնալ մակարդակը: Սա Հայաստանի, Ֆրանսիայի, Նորվեգիայի եւ Հոլանդիայի համատեղ կինոաշխատանքն է՝ չափազանց արդիական թեմայով»:

Հաջորդ տարի կավարտվի նաեւ հայ-ֆրանսիական «Երկրորդ ճանապարհորդություն» ֆիլմը՝ Արմեն Ջիգարխանյանի, Պիեռ Աբգարյանի մասնակցությամբ: Կունենանք նաեւ կարճամետրաժ եւ նույնիսկ որոշ ֆիլմեր: Մեկ տարվա ընթացքում կատարած այսքան աշխատանքով ազգային կինոկենտրոնն իրոք լավատեսական տրամադրություն է ներշնչում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Անիվների վրա փառատոնը» շրջեց նաեւ Կարսում

Բ էջից

Թուրքական կինո - 2007

Այս ծրագրում ցուցադրվեց թուրքական գեղարվեստական 3 նոր ֆիլմ՝ «Փախստականը», «Թաքնված դեմքեր», «Երկնի եզրին»: Առաջինի բեմադրիչը Արդահանում ծնված Ռեյիս Չելիքն է: Լրագրությունից կինոարտադրություն անցնելով 2003 թ. նկարահանել է Անատոլիայի (Արեւմտյան Հայաստան) բանագիտական ավանդույթների մասին պատմող ֆիլմ: «Փախստականը» նկարահանելուց առաջ նա մեկնել է Գերմանիա, զրուցել փախստականների ճամբարում բնակվողների հետ, ծանոթացել նրանց կյանքի պատմություններին: Ֆիլմի հիմքում ընկած է իրական պատմություն՝ տղամարդ ընդդիմանում է հայրենիքից հեռանալու կնոջ ցանկությանը: «Սա մի իրողություն է՝ բնորոշ ոչ միայն Թուրքիային ու Գերմանիային: Նույնը կարող է պատահել ամենուրեք՝ Մ.Նահանգներից մինչեւ Աֆրիկա, Չինաստան եւ Աֆղանստան: Այս դրաման մշտապես ուղեկցել է մարդուն, այն գոյություն կունենա նաեւ ապագայում», կարծում է կինոբեմադրիչը:

«Թաքնված դեմքեր» ֆիլմի կինոբեմադրիչը կին է՝ Անկարայում ծնված Հանդան Իփեկչին: Սա նրա երրորդ աշխատանքն է, որում արտացոլված են Թուրքիայում լայն տարածում ունեցող «պատվի համար» սպանությունները, դրանք օրենքով թույլատրելի են համարվել մինչեւ անցած տարի: Պրոֆեսիոնալ առումով բավականին թույլ այս ֆիլմը դիտվում է զուտ որպես կյանքի իրական պատմություն՝ հերոսների դառն ու խորտակված ճակատագրով: Ամենասոսկալին այն է, որ «պատվի համար» նրանց դաժանորեն սպանողներն իրենց արյունակիցներն են՝ անտարբերության ահռելի չափաբաժնով, գթասրտության եւ ոչ մի պտղունցով:

«Երկնի եզրին» ֆիլմի հեղինակը Համբուրգում ծնված թուրք կինոռեժիսոր Ֆաթին Ակինն է: Նրա այս կինոգործը Կաննի կինոփառատոնում արժանացել է էկումենիկ ժյուրիի մրցանակին: Մահվան եւ սատանայի մասին ֆիլմեր նկարահանող Ֆաթինն ասում է, որ ինքն իրեն բացահայտել է գերմանական ու թուրքական մշակույթների միջոցով՝ «Կրթվել եմ Եվրոպայում, սակայն մեծացել եմ ծնողներիս հետ թուրքերեն խոսելով: Թուրքական մշակույթը միշտ եղել է իմ կյանքի բաղկացուցիչ մասը: Մանկությանս տարիներին ամեն ամառ գնում էինք Թուրքիա: Այդ երկու մշակույթների ազդեցությունը նկատելի է նաեւ իմ ֆիլմերում»:

Հիմա հասկանալի է, թե ինչո՞ւ են նրա ֆիլմերը նվիրվում սատանային ու մահվանը:

Աթաթուրքը՝ կինոյի հզոր դերի մասին

Կինոյի ներգործուն ուժը շեշտելու համար թուրքերը մեջբերում են Աթաթուրքի մտքերը, ինչպես մեզանում խորհրդային տարիներին ամենուրեք հնչում էին Լենինի հայտնի խոսքերը՝ «Բոլոր արվեստներից մեզ համար ամենակարեւորը կինոն է»:

Ահա թե կինոյի մասին ինչ է ասել Աթաթուրքը՝ «Կինոն այնպիսի հայտնագործություն է, որն օրերից մի օր քաղաքակրթության ընթացքը կփոխի ավելի շատակի, քան աշխարհի բոլոր հայտնագործությունները: Կինոյի միջոցով մարդիկ կճանաչեն ու կսիրեն միմյանց: Կինոն արմատախիլ կանի բոլոր տարակարծությունները, կվերացնի մարդկանց արտաքին տեսքի տարբերությունները ու կնպաստի իդեալականին հասնելուն: Մենք պետք է կինոն գնահատենք ըստ արժանվույն»: Ասվածից հետեւում է, որ Աթաթուրքը կինոն դիտել է որպես մտքի համահարթեցման միջոց՝ մարդկանց զրկող ինքնությունից եւ ինքնաշիրությունից: Բաղադրիչներ, խիստ բնորոշ թուրքական քաղաքականությանը:

Կարս-Երեւան

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Եվրոպայի անվտանգության անկյունաքարը

Երեկվանից Ռուսաստանը պաշտոնապես դադարեց մաս կազմել Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների մասին պայմանագրին: Սովորական թվացող այս գործընթացը իրականում լուրջ ռազմաքաղաքական խմորումների սկիզբ է դնում ողջ Եվրոպայում: Փաստորեն Ռուսաստանը այս քայլով ազատվում է այն «կապանքներից», որոնք, ըստ նրա, թույլ չէին տալիս ակտիվ ռազմական գործունեություն ծավալել Եվրոպայում: Նկատենք, որ պաշտոնական Մոսկվայի այս քայլը անսպասելի չէր, պայմանագրից դուրս գալու մասին Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը հայտարարել էր դեռ այս տարվա հունիսին, ինչին արձագանքելով ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Յաափաղ դե Հուպ Սխեֆերն ասել էր, որ «այդ պայմանագիրը Եվրոպայի անվտանգության անկյունաքարն է»: Փաստորեն Ռուսաստանը, դուրս գալով պայմանագրից, լրջորեն խաթարում է Եվրոպայի անվտանգության ողջ համակարգը:

Հիշեցնենք, որ վերը նշված պայմանագիրը կնքվել է դեռ 1990-ին Փարիզում, ՆԱՏՕ-ի եւ Վարշավայի պայմանագրի անդամ երկրների միջեւ: Այս պայմանագիրը, կարող ենք ասել, հակամարտող երկու ռազմաքաղաքական դաշինքների առաջին եւ վերջին պայմանագիրն էր: Այս իրադարձությունից շատ չանցած Վարշավյան ռազմական դաշինքը դադարեց գոյություն ունենալուց, սակայն Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների պայմանագիրը գոյատեւեց եւ լուրջ դեր էր խաղում Ռուսաստանի եւ Եվրոպայի երկրների միջեւ ռազմական հարաբերությունների հաստատման համար: 1999-ին Ստամբուլում ԵԱՀԿ-ի գագաթաժողովի ժամանակ այս պայմանագիրը վերաձեւակերպվեց եւ Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների սահմանափակման մասին պայմանագրի տակ ստորագրեցին Եվրոպայի 28 երկրներ, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ն եւ Կանադան: Սակայն այս պայմանագիրը հետագայում չվավերացրին ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրները: Սա էլ պատճառ դարձավ, որ Ռուսաստանը հայտարարի պայմանագրից իր դուրս գալու մասին, իսկ երբ հայտնի դարձավ, որ ԱՄՆ-ի Սենատը պատրաստվում է Սոֆիսակ տան «հակահրթիռային» քաղաքականությունը՝ այն անվանելով որպես պետական ռազմավարություն, ապա պարզ դարձավ, որ Ռուսաստանի հետագա մասնակցությունը պայմանագրին դառնում է անիմաստ:

Այսինքն՝ ամերիկյան հրթիռների տեղակայումը Արեւելյան Եվրոպայում արդեն որոշված է, իսկ սա նշանակում է, որ խախտվում է Եվրոպայում անվտանգության ողջ համակարգը: Բացի դրանից, վերջին տարիներին ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման հետ, այդ դաշինքի ռազմաբազաները ընդհուպ մոտեցել են Ռուսաստանի սահմաններին, ինչը նույնպես խախտում է ստեղծված հավասարակշռությունը Եվրոպայում: ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրները պայմանագրի վավերացման ուշացումը բացատրում են Ռուսաստանի կողմից սամբուլյան պայմանավորվածությունների կատարման ձգձգմամբ: Մասնավորապես Վրաստանից եւ Մոլդովայից զորքերի դուրսբերման խոստումը, որը կատարվել է մասամբ: Հիշեցնենք, որ պաշտոնական Մոսկվան առաջադրած տեմպերով զորքերը դուրս բերեց Վրաստանից, սակայն հրաժարվում է նույնը կատարել Մոլդովայի դեպքում: Ռուսաստանը նաեւ հայտարարում է, որ ստեղծված քաղաքական պայմաններում ընդհանրապես նպատակահարմար չի գտնում դուրս բերել զորքերը Մերձդնեստրից: Այսպիսով կողմերի կոչս դիրքորոշման պայմաններում Եվրոպայում նոր ռազմաքաղաքական իրավիճակ է ստեղծվում, եւ արդեն կարող ենք ասել, որ այս իրավիճակից առաջին հերթին շահում են Ռուսաստանը, ԱՄՆ-ը, տուժում է բուն Եվրոպան:

Ըստ շատ փորձագետների, Մոսկվան այստեղտեղ իրավունք ունի առանց զգուշացնելու շարժել իր զորքերի երկրի տարածքում եւ բացառված չէ, որ ռուսական խոշոր զորախմբեր Սիբիրից տեղափոխվեն դեպի արեւմտյան սահմաններ: ՆԱՏՕ-ն այստեղտեղ զրկվում է ռուսական ռազմաբազաներ տեսչական այցեր կատարելու իրավունքից եւ վերջապես ռուսներն այլեւս պարտավոր չեն սահմանափակելու սովորական սպառազինությունների թվաքանակը: Այսինքն՝ Ռուսաստանը լուրջ հնարավորություն է ստանում հզորացնելու իր ռազմական ներուժը եւ վերադառնալու համաշխարհային քաղաքական «խաղաքարտերի» բաշխման: Հիշեցնենք, որ պայմանագրից դուրս գալու մասին Ռուսաստանի նախագահի հրամանագրում նշվում է, որ պայմանագրի սառեցումը կատարվում է ելնելով այդ երկրի անվտանգության շահերից: Միաժամանակ՝ նաեւ ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրներին 150 օր ժամանակ էր տրվում, նշված պայմանագիրը վավերացնելու համար: Սակայն արդեն այն ժամանակ պարզ էր, որ Հյուսիս-ատլանտյան դաշինքի անդամ երկրները Ռուսաստանի այս պահանջը չեն կատարի, ինչը նշանակում է, որ մենք ականատես ենք Եվրոպայում սպառազինությունների նոր մրցավազքի սկսմանը, որն իր ձեւի մեջ կարող է նույնիսկ ավելի սուր լինել, քան «սառը պատերազմի» տարիներին էր:

Ինչեւէ, Ռուսաստանը կասեցնելով իր մասնակցությունն այս պայմանագրին՝ նոր քաղաքական իրավիճակ է ստեղծում ոչ միայն Եվրոպայում այլեւ ողջ աշխարհում, արձանագրելով այն նոր քաղաքական իրողությունը, որը վերջին տարիներին ակտիվորեն ձեւավորվում է Եվրոպայում:

Հասկանալի է, որ ստեղծված քաղաքական իրավիճակը մենք նախ եւ առաջ պետք է դիտարկենք Հայաստանի քաղաքական շահերի տեսանկյունից: Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների պայմանագրի փլուզումը ձեռնտու չէ Հայաստանին: Մեր երկիրը լինելով պայմանագրի լիիրավ անդամ, իր ռազմական գործունեությամբ եւ սպառազինությունների թույլատրելի մակարդակով բաց է իր հարեւանների համար, միաժամանակ հնարավորություն ունի վերահսկելու այդ հարեւանների ռազմական ներուժը: Այս պայմանագիրը որոշակի լծակ է, որը թույլ չի տալիս սպառազինության մրցավազքի ծավալմանը մեր տարածաշրջանում: Պետք է նշենք, որ Ադրբեջանը բազմիցս խախտել է իր իսկ ստորագրած պայմանագիրը եւ մեծ թվով սպառազինություններ է ձեռք բերում այլ երկրներից: Այսինքն՝ նույնիսկ մեր տարածաշրջանում պայմանագիրը թերի է կատարվում, ինչը չի բացառում, որ վաղ թե ուշ կդադարի գործելուց նաեւ Հարավային Կովկասում:

ԱՐՄԵՆ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

Իսրայելա-պաղեստինյան բանակցություններն սկսվեցին

Իսրայելի եւ Պաղեստինյան ինքնավարության պատվիրակությունները երեկ հաշտության բանակցությունների առաջին փուլն են սկսել, չնայած Գազայում ծավալված բռնարարքներին: Ֆրանսիայի հաղորդում է, որ բանակցությունները վերահսկող «փորձնական հանձնախմբի» անդամները՝ Պաղեստինի նախկին վարչապետ Ահմեդ Քուրեին եւ Իսրայելի արտգործնախարար Ցիպի Լիվնին, երեկ հանդիպել են Արեւմտյան Երուսաղեմի հյուրանոցներից մեկում, որպեսզի սկիզբ դնեն 2008-ին ավարտվելիք բանակցություններին:

Կողմերից յուրաքանչյուրը կազմել է փորձագետների 9 խումբ: Լուծվելիք գլխավոր խնդիրներն են սահմանագծումը, Երուսաղեմի կարգավիճակը, հրեական նոր ավանների ճակատագիրը, 4,1 մլն պաղեստինցի գաղթականների վերադարձը:

Իսրայելի վարչապետ Օլմերտը հույս է հայտնել, որ Աննապոլիսում (ԱՄՆ) վերջերս ձեռք բերված նախնական համաձայնությունը թույլ կտա ծավալել «լուրջ երկխոսություն»:

Պաղեստինի ղեկավար Մահմուդ Աբբասը դատապարտել է Այսրհորդանանի իսրայելական գաղութացումը, մասնավորապես Արեւելյան Երուսաղեմում 300 նոր բնակարան կառուցելու որոշումը:

Լիվնին եւ Քուրեին քննարկել են այդ շինարարության դադարեցման եւ բանակցությունների արարողակարգի հարցերը: Աբբասի խոսքերով, երուսաղեմյան Հար Հոմա թաղամասի շինարարությունը «խոչընդոտում է բանակցություններին»:

Երեկ Իսրայելի կառավարությունը հատուկ նիստի է հավաքվել «Գազայի իրավիճակի» կապակցությամբ: Զինվորական խոսնակը Ֆրանսիայի թղթակցին ասել է, որ բանակը չորեքշաբթի առավոտյան արձանագրել է Գազայի հատվածից դեպի Իսրայել 17 հրթիռների արձակում: Դրանցից չատերն ընկել են Սդերոտի շրջանում՝ Իսրայելի հարավում:

Հրթիռակոծության պատասխանատվությունն ստանձնել է «Իսլամական ջիհադի» ռազմականացված թեւը՝ «Ալ Ղոդսի բրիգադներ» խմբավորումը:

Սարսափի մթնոլորտ Ալժիրում

Մաղրիբյան «Ալ Ղաիդան» վերաշխուժանում է

Երեկ «Ազգը» տեղեկացրեց Ալժիրի մայրաքաղաքում տեղի ունեցած երկու հուժկու պայթյունների մասին: Դրանցից մեկը երկրի գերագույն դատարանի շենքի մոտ էր, մյուսը՝ ՄԱԿ-ի գործակալության մոտ:

Ոստիկանության տվյալներով, երկու պայթյուններն իրականացրել են մահապարտ ահաբեկիչները: Վերջին տեղեկությունների համաձայն, զոհվել է 76 մարդ, այդ թվում՝ ՄԱԿ-ի 10 աշխատակիցներ:

«Ալ Ղաիդայի» մաղրիբյան մասնաճյուղը երեկ ստանձնել է երկու ահաբեկչությունների պատասխանատվությունը: Այս կապակցությամբ Ֆրանսիայի ընդգծում է, որ ընթացիկ տարվա ահաբեկչությունների շարքը սարսափի է մատնել ալժիրցիներին, հիշեցնելով 1990-ականների «սեւ տարիները»:

1992-1999 թթ. իշխանությունների եւ իսլամիստների զինված հակամարտության հետեւանքով ավելի քան 100 հազար մարդ սպանվեց, հիշեցնում է «Ֆիգարո» թերթը: Դրանից հետո նախագահ Բուտեֆլիկան կարողացավ երկրում կարճատեւ անդորր հաստատել:

Բայց ընթացիկ տարվա ապրիլի 11-ին պայթեցվեցին երկու ականված ավտոմեքենաներ, մեկը՝ կառավարության շենքի, մյուսը՝ ոստիկանության կոմիսարիատի մոտ: Զոհվեցին 30 եւ վիրավորվեցին 200 անձինք:

Սեպտեմբերի 6-ին երկրի արեւելքում՝ Բասնայում հարձակման թիրախ դարձավ նախագահ Բուտեֆլիկայի շքախումբը: Այդ օրը զոհվեցին 22 եւ վիրավորվեցին 100-ից ավելի մարդիկ: Երկու օր անց մահապարտ ահաբեկիչը՝ պայթեցրեց մի զորանոց, սպանելով 32 սահմանապահների:

Այդ բոլոր ահաբեկչությունների պատասխանատվությունն ստանձնեց «Ալ Ղաիդայի» մաղրիբյան մասնաճյուղը:

Ինչ վերաբերում է դեկտեմբերի 11-ի պայթյունին, օրը թերեւս պատահական չէր ընտրված, քանի որ 1960-ի դեկտեմբերյան ցույցերի հիշատակման տարելիցն է: Վերլուծաբաններից ոմանք նշում են, որ 11 թիվն «Ալ Ղաիդայի» համար դարձել է խորհրդանշական. 2001-ի սեպտեմբերի 11 (ԱՄՆ), 2004-ի մարտի 11 (Իսպանիա), 2007-ի ապրիլի 11 եւ դեկտեմբերի 11 (Ալժիր):

6 տարվա բանտարկություն Պերուի նախկին նախագահին

Պերուի դատարանը երկրի նախկին նախագահ Ալբերտո Ֆուխիմորիին 6 տարվա բանտարկության է դատապարտել իրեն վարկաբեկող նյութերի գողության համար: Դատավճռի համաձայն, Ֆուխիմորին իր օգնականներից մեկին հրամայել էր երկրի հետախուզության նախկին պետ Վլադիմիրո Մոնտեսինոսի տնից հափշտակել վավերագրերով, տեսանյութերով լի 40 տուփ, որոնցում կային վարչակազմի հանցագործությունների վկայություններ:

1990-2000 թթ. Պերուն ղեկավարած Ֆուխիմորին մտադիր է դատարանին դիմել գանգատարկմամբ: «Անցյալում մեղադրանքները քաղաքական էին, իսկ հիմա ավելացել են քրեական մեղադրանքներ», հայտարարել է նախկին նախագահի դուստր Կեյկոն, որին խոսքերը մեջբերում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը:

Դատական նիստերից մեկում լսվել է 1991-1992 թթ. 25 զոհ պատճառած գործողությունների «ծրագրման, կազմակերպման եւ ղեկավարման» գործը: Ֆուխիմորիի կառավարման տարիներին նաեւ առեւանգվել էին լրագրող Գուստավո Գորիտին եւ ձեռնարկատեր Սամուել Դայերը:

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ

Ահաբեկչություն Բեյրութում

Չորերից մեկը գեներալ է

Երեկ առավոտյան Բեյրութի հարավարեւելյան արվարձան Բաաբդայում ականված ավտոմեքենա է պայթեցվել նախագահական եւ քաղաքապետարանի պալատի մոտակայքում: Ականատեսներին վկայակոչելով, Ֆրանսիայի հաղորդում է, որ «շատ ուժգին պայթյունը» տեղի է ունեցել այն պահին, երբ Բեյրութի քրիստոնեաբնակ այդ արվարձանի փողոցները բազմամարդ էին: Նախնական տվյալներով, կան զոհվածներ եւ տասնյակ վիրավորներ:

Բացի նախագահական պալատից, Բաաբդայում են գտնվում մի շարք երկրների դեսպանատներ: Հաղորդվում է, որ պայթյունի զոհերից մեկը Լիբանանի բանակի գեներալ Ֆրանսուա էլ Հաջն է, որն այս տարվա գարնանը գլխավորել էր պաղեստինցիների «Նահր էլ Բարդ» ճամբարում հիմնավորված իսլամիստ գրոհայինների ոչնչացման գործողությունը: Ֆրանսիայի տվյալների համաձայն, ահաբեկչության թիրախները եղել են հենց գեներալ Ֆ. էլ Հաջը եւ նրա թիկնապահը:

Նախօրեին տեղեկություններ էին հրապարակվել, թե բանակի հրամանատար, գեներալ Միշել Սլեյմանի նախագահ ընտրվելու դեպքում նրա պատասխանը կզբաղեցնի Ֆրանսուա էլ Հաջը: Այդ լուրը, անկասկած, լրջորեն մտահոգել էր իսլամիստներին: Այդուհանդերձ, ահաբեկչության իրական պատվիրատուները դեռ հայտնի չեն:

Տարածաշրջանային դիտորդները Բեյրութի ահաբեկչությունը գնահատում են որպես իշխանությունների եւ ընդդիմության պայքարի առաջացրած քաղաքական լուրջ ճգնաժամն էլ ավելի խորացնելու փորձ: «Ազգը» գրել է, որ սեպտեմբերի վերջերից մինչեւ օրս խորհրդարանին չի հաջողվում նախագահության նոր թեկնածու գտնել եւ քվեարկությամբ նախագահ ընտրել: Երկիրն առանց նախագահի է նոյեմբերի 24-ից՝ վերջին նախագահ Էմիլ Լահուդի պատասխանավարման ժամկետի ավարտից ի վեր:

Դեկտեմբերի 11-ին նախագահական ընտրությունները հետաձգվեցին արդեն ութերորդ անգամ, նշանակվելով ընթացիկ ամսվա 17-ին: Սակայն ահաբեկչությունից հետո լիբանանցի պատգամավորներն անհնար են համարում ընտրությունների անցկացումը մինչեւ տարեվերջ: Չի բացառվում, որ դրանք հետաձգվեն մինչեւ 2008-ի մարտ ամիսը, երբ բացվելու է խորհրդարանի հերթական նստաշրջանը:

Անուն թատրոնի ստեղծագործական ուրվագիծը

Առաջին անգամ մնջախաղային ներկայացում դիտելիս, խոստովանեմ, թերհավատորեն էի տրամադրված թատերվեստի այդ ժանրի նկատմամբ, քանի որ խոսքի բացակայության փաստը թյուր կարծիք էր ձեւավորել իմ մեջ: Այստեղծեր: Դասագրքային ճշմարտություն է, որ մնջախաղը ծագել է հին Հունաստանում, սկզբնական շրջանում կրել է ծիսական բնույթ, իսկ հելլենիզմի դարաշրջանում ձեւավորվել է որպես բեմադրվեստի ինքնուրույն ժանր: Թարգմանաբար pantomimos նշանակում է ամեն ինչ նմանողությամբ վերարտադրել: Հայտնի է նաեւ, որ դրաման կյանքը վերարտադրում է ըստ իր էության եւ նրանում հիմքը գործողությունն է: Այդ իսկ պատճառով երբեմն մնջախաղը համարում են դրամայի աղբյուրը: Հայկական մնջարվեստի արմատները ոմանք ձգում են մինչեւ 5-րդ դար. Մ. Խորենացու «Հայոց պատմության» էջերում հանդիպում է վարձակն Նազենիկը, որ «երգեր ձեռամբ»՝ հիմք դնելով դեռեւս չձեւավորված մնջախաղին:

Ինչեւէ այսօր գոյություն ունի Երեւանի մնջախաղի պետական թատրոնը, որի գունեղ խաղացանկից տեսական վերլուծման են արժանանում «Մագաղաթ», «Խաղ» եւ «Շերանիկ» բեմադրությունները: Մագաղաթ վերնագիրը հուշում է, որ նաբար դառնալով թատերվեստի ակունքը: Իրականացվում է ճարպկության, հնարամտության, մարդու եւ կենդանիների նմանակման միջոցով: Ահա թե ինչու բեմում տեսնում ենք մարդու կերտած սիրամարգ, Ադամի եւ Եվայի ժամանակաշրջանը շեշտող հարաբերություններ: Ընդհանուր ձեւակերպելիս դառնում է մարդկության ծնունդ՝ Ադամ եւ Եվա, Կայնի՝ Թագավորի եւ Նազենիկի խաղն ու զվարճությունը, եւ Մահ՝ թաղման տեսարան: Քանի որ մնջախաղի մայրենին այլաբանությունն է, իսկ այն կարող է տարբեր իմաստներ արտահայտել, ուստի ընդգծված եռանկյունին իր անկյունների քանակին հավասար իմաստներ է ներառում իր մեջ: Կրոնական տեսանկյունից սուրբ երրորդության խորհրդանիշն է. բարի գալուստ դրախտ՝ Աստծո մոտ: Կամ էլ կարելի է ընկալել, որպես ամեն ինչ կով տվող Բեռնոտյան եռանկյունու նշան. դժոխքից հրավեր ունես, եւ սատանան վաղուց կարոտդ է քաշում: Սակայն, երբ երեւակայությունս տրամաբանությանս հետ է համագործակցում, առեղծվածային նշանը վերածվում է Արմայի եւ Նազենիկի խաղից ծագած սիրային եռանկյունու՝ նրանց եւ Թագտիու միջեւ: Փաստորեն հանդիսատեսի մոտ զգացմունքների փոխարեն պետք է բանականությունը աշխատի. պետք է փորձի գլխի ընկնել ինչի մասին է խոսքը, իսկ այս ներկայացման մեջ խոսքը գնալու է պատմության հնագույն ժամանակաշրջանի մասին: Եվ իրոք, այս բեմադրությունը կարելի է աշխարհի պատմության բանահյուսական մեկնությունը համարել: Վերնագիրը այստեղ բեմահարթակի տեսք է ստացել: Բեմում գրեթե բացակայում է դեկորացիան. միակը սավանն է, որը մեկ ալիքվող ծով է, մեկ երկիր (հող), մեկ քաղաք: Աշխարհի ստեղծումը կանխագուշակող ձայների հետ զուգահեռ ալիքվող ծովին հաջորդում է Գեայի երկունքի տեսարանը, այնուհետեւ երեւան են գալիս քառանձավային կաթկթոցի ներքո թփրացող ձկները, աղա նիհանգները (կոկորդիլոս) եւ ռիթմիկ քայլերով դինոզավրերը: Չի ուշանում եւ կենդանական աշխարհի գլուխգործոցը՝ մարդը եւ այդ կատարյալի էության ինքնաշիռ մեկնաբանությունը. բեմում հայտնվում է կնոջ ու տղամարդու բաբախող սիրտը: Եվ բեմում մարդկության պատմությունն է ծավալվում: Սկզբից մոգերի զոհաբերության հատվածը բարձրաձայնում է պատշամունքային իրականությունը, աղա իրար են հաջորդում մեր վիպաշխարհի պատառիկները. Հայկ եւ Բել, Արա Գեղեցիկ եւ Շամիրամ, Արտաշես եւ Սաթենիկ: Հիշարժան է Արտաշեսի եւ Սաթենիկի հարսանիքի մեկնաբանությունը:

Ուշագրավ է նաեւ շարժական պարկերի տեսք ունեցող ընչավոր զանգվածների գործունեությունը: Ներկայացման բեմադրիչ Համլետ Չոբանյանի գեղագիտական շեշտարանում իր հատատուն տեղն է գտավում ալեգորիան տարաբնույթ վերարտադրելու հնարքը: Ընչավոր զանգվածները թե՛ չարք են մարմնավորում, թե՛ զոհասեղան՝ մոգերի ծիսական տեսարանում, թե՛ գահ՝ Արտաշեսի եւ Սաթենիկի ամուսնության հատվածում, թե՛ վերջապես գահից ծագող դավ: Ռեժիսորը մեծ նշանակություն է տալիս տոհման գաղափարին. տոհվում է յուրօրինակ սիրտը. գունային տոհման են ենթարկված դերասանների դեմքերը, որոնց կեսը արծաթագույն էր: Այս հնարքն էլ իր հերթին խորհրդանշում է մարդու էության տոհումը (անձի երկփեղկում): Բեմադրության գաղափարական անկյունաքարերից մեկն հենց այդ է՝ բաժանումն ու միացումը անգամ են առանց իրար, քանզի կյանքը հակամիասնությունների փիլիսոփայություն է: Դերասանների մոտ խարակտերային կողմը նվազագույնի է հասցված, որովհետեւ դեմքի երկգունության հետ մեկտեղ իսպառ բացակայում է դիմախաղը: Ընդհանրապես Հ. Չոբանյանի ոճում նկատելի է ազդեցությունը պայմանական թատրոնի հիմնադիր Գորդոն Կրեյգից, որը ցանկացել էր ստեղծել մի թատրոն, որում կլինեն միայն ռեժիսորա: Այս իրողությունը բացատրվում է նրանով, որ պայմանականությունը առավել դիպուկ է թատերվեստի լոակյաց ժանրում:

«Խաղ» բեմադրության հիմքում գեղեցկուհի Նազենիկի եւ Արմայի մասին պատմությունն է, որ համեմված է արեւելյան նուրբ եւ բազմաշերտ մոտիվներով: Ներկայացումը զարդարում է սվերային թատրոնի սկզբունքի առկայությունը, լուսային էֆեկտների միջոցով միզանսցենային հետաքրքրական լուծումներ են ստեղծվում, որոնք կարծես արեւելյան հեքիաթաբար գրի զարդանախշ լինեն: Զարմանալի է, բայց խավարագույն սվերը, առանց որեւէ ավելորդության, ցուցադրում էր արեւելյան վառ երանգների համադրումը: Բացի այդ, մեր երկրում ամեն Աստծո օր փնովանքի արժանացող արաբական երաժշտությունը ներդաշնակության բարձրակետում է այստեղ, քանի որ ճիշտ է հասցեագրված. արաբական մեղեդին արաբական իրականության մեջ է հաճելի եւ ընկալելի, այլ ոչ թե հայերենի փոխակերպված տարբերակով (Լինա, սիրելի՜ս, ես քեզ կարոտել եմ): Պատմության բովանդակությունը համահունչ է վերնագրի հետ. խաղը բառացիորեն զվարճություն է, որը ծագել է նախադասակարգային շրջանում, ներմուծվել պատշամունքային ծեսերի մեջ՝ ասիճապարտ

Պարգևներ մրցանակակիրներին ու հայկական բասկետբոլի երախտավորներին

Արդեն գեղեցիկ ավանդույթ է դարձել տարբեր մարզաձևերի ֆեդերացիաների կողմից կազմակերպվող տարեվերջյան պարգևատրման հանդիսավոր արարողությունը: Նման մի միջոցառում էլ կազմակերպել էր բասկետբոլի Հայաստանի ֆեդերացիան: Հանդիսության առաջին մասը տեղի ունեցավ «Մոսկվայի տան» կինոհամերգային դահլիճում: Մինչեւ առաջնության մրցանակակիրների պարգեւատումը, մրցումների գլխավոր մրցավար **Միխայել Սարգսյանը** ամփոփ անդրադարձավ բասկետբոլի Հայաստանի մեծահասակների բարձրագույն խմբի ավարտված առաջնությանը: Այս տարի առաջնությանը մասնակցեցին տղամարդկանց 6 եւ կանանց 7 թիմեր: Ընդհանուր առմամբ մրցումներին մասնակցեցին 230 մարզիկ-մարզուհիներ: Տղամարդկանց մրցաշարում անցկացվեց 57 խաղ, կանանց մրցաշարում՝ 81 հանդիպում: Ինչպես նշեց գլխավոր մրցավարը, առաջնության ընթացքում տղամարդկանց մրցաշարում մարզիչների եւ բասկետբոլիստների կողմից արձանագրվել է 29 տեխնիկական տուգանք, կանանց մրցաշարում՝ 22: Դա անհանգստացնող փաստ է եւ գլխավոր մրցավարը կոչ արեց ակումբի նախագահներին ու մարզիչներին մեծ ուշադրություն դարձնել բասկետբոլիստների կարգապահությանը:

Ընդհանուր առմամբ առաջնությունն անցավ առանց միջադեպերի, մրցավարությունն էլ իր բարձրության վրա էր: Սակայն մրցումների վրա սվեր գցեցին Վանաձորի կանանց եւ տղամարդկանց թիմերը, որոնք արդեն որերորդ անգամ առաջնության ընթացքում հրաժարվեցին հետագա մասնակցությունից: Այս հարցը քննարկվել է ֆեդերացիայի նախագահության նիստում եւ հնարավոր է, որ Վանաձորի թիմերին չթույլատրվի մասնակցել 2008-ի առաջնությանը:

Այնուհետեւ տեղի ունեցավ մրցանակակիրների պարգեւատրման արարողությունը: Ոսկե, արծաթե եւ բրոնզե մեդալներով ու համապատասխան կարգի դիպլոմներով պարգեւատրվեցին կանանց մրցաշարի հաղթող, Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտի, 2-րդ եւ 3-րդ մրցանակակիրներ Երեւանի «Գրանդ» եւ «Էրեբունի-ՖԻՄԱ» թիմերի բասկետբոլիստուհիները: Նույնքիսի պարգեւների արժանացան նաեւ տղամարդկանց առաջնության չեմպիոն Երեւանի «Պոլիտեխնիկը», 2-րդ եւ 3-րդ մրցանակակիրներ ՖԻՄԱ-ն ու Գյումրիի թիմը: Հետաքրքրական է, որ «Պոլիտեխնիկի» կազմում չեմպիոնի տիտղոսին արժանացավ մեր նախկին անվանի բասկետբոլիստներից մեկը՝ 57-ամյա Եղիշե Դավթյանը: Նա իր շնորհակալությունը հայտնեց «Պոլիտեխնիկի» ղեկավարությանը, որ իրեն հնարավորություն տվեց ընձեռել մարզվելու ու կրկին խաղահրապարակ դուրս գալու: Նա նաեւ իր երախտագիտությունը հայտնեց ֆեդերացիայի նախագահ Հրաչյա Ռոստոմյանին կատարված աշխատանքների եւ նման միջոցառման կազմակերպման համար:

Անդրադառնալով ֆեդերացիայի կատարած աշխատանքներին, **Հրաչյա Ռոստոմյանը** կարեւորեց երեք հանգամանք: Առաջինը մեր երիտասարդական հավաքականների նորամուտն էր եվրոպական մրցաշարեզում: Թեեւ նորամուտն անհաջող էր, սակայն ըստ ֆեդերացիայի նախագահի, մեր բասկետբոլիստները միջազգային հանդիպումների անհրաժեշտ փորձ ձեռք բերեցին: Ինչ վերաբերում է աղջիկների հավաքականին Իտալիայի դեսպանատան կողմից մուտքի թույլտվություն չտալուն, Հրաչյա Ռոստոմյանը նշեց, որ միջազգային ֆեդերացիայի օգնությամբ դատարանի միջոցով փորձում են նախեւառաջ վերականգնել մեր պատիվը:

Երկրորդ կարեւոր գործոնը բասկետբոլի 1400 գնդակների ներմուծումն էր Հայաստան, որոնք բաժանվել են մարզադպրոցներին, բասկետբոլի մարզադահլիճներ ունեցող հանրակրթական դպրոցներին: Մինչեւ մայիս եւս 1000 գնդակ կտացվի, նաեւ 500 գնդակ էլ պատվիրված է մանկապատանեկան թիմերի համար:

Ֆեդերացիայի նախագահը տեղեկացրեց, որ բասկետբոլի Հայաստանի ֆեդերացիան արդեն ունի ինտերնետային պատշգամբ կայքէջ (basket. am), որը մինչեւ տարեվերջ ավարտուն տեսքի կբերվի: Այն հնարավորություն կընձեռի ոչ միայն օրերասիվ լուսաբանել բասկետբոլի Հայաստանի առաջնությունները, այլեւ կարծիքներ փոխանակել, ծանոթանալ մարզաձեւի նորություններին:

Երեկոյան «Զավախք» ռեստորանային համալիրում կայացավ միջոցառման երկրորդ մասը: Մեծարելու, հարգանքի տուրք մատուցելու հերթը հայկական բասկետբոլի երախտավորներինն էր: Ջերմ ու հաճելի մթնոլորտ էր տիրում դահլիճում: Խաղահրապարակներում երբեմնի մրցակիցներն այդ երեկո հավաքվել էին տոնական սեղանների շուրջ, մտերմիկ զրուցում ու հիշում էին անցած-գնացած օրերը: Ֆեդերացիայի կողմից Խաչատուր Խաչատրյանին, Ռոմիկ Գրիգորյանին, Վազգեն Միրիջանյանին, Ջեմա Իսրայելյանին, Կառլեն Մանուկյանին, Սպարտակ Ծառուկյանին, Մանվել Առաքելյանին, Ալիկ Նավասարդյանին, Գոհար Գրիգորյանին, Գագիկ Վարդանյանին, Յուրա Նահապետյանին, Սամսոն Մկրտչյանին, Լեոնիկ Մարգարյանին, Անժելա Բալոյանին, Յուրա Աղամալյանին, Էդուարդ Հարությունյանին, Երանուհի Թամազյանին, Եղիշե Դավթյանին, Լիդա Ջերբյանին ու Ժորա Բաղդասարյանին հանձնվեցին պատվոգրեր: Հատուկ մրցանակներ ստացան նաեւ առաջնության լավագույն խաղացողները:

Ի պատիվ բասկետբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարության, միջոցառումն իրոք լավ էր կազմակերպվել: Հաճելի կլիներ, որ մյուս ֆեդերացիաներն էլ նմանատիպ միջոցառումներ կազմակերպեն եւ արժանին մատուցեն մարզաձեւի երախտավորներին, անվանի վետերաններին:

Եզրափակիչի երկրորդ մասնակիցը Շիրվն է

Հայտնի դարձավ շախմատի աշխարհի գավաթի խաղարկության եզրափակիչի 2-րդ մասնակիցը: Պատվավոր մրցանակի համար Գատա Կամսկին կմրցի Իսպանիան ներկայացնող Ալեխեյ Շիրովի հետ: Վերջինս ուկրաինացի Սերգեյ Կարյակինի նկատմամբ առավելության հասավ լրացուցիչ մրցախաղում: Հիշեցնենք, որ դասական շախմատի երկու պարտիաներում էլ մրցակիցները խաղաղ դաշն էին կնքել: Արագ շախմատի առաջին պարտիան եւս ավարտվեց ոչ-ոքի: Երկրորդում սպիտակներով խաղացող Շիրովը 70-րդ քայլին հաղթանակ տոնեց:

Եվ այսպես, չորս պարտիայից բաղկացած մրցախաղում Շիրովն ու Կամսկին կվիճարկեն աշխարհի գավաթը: Եթե հաղթողը չորոշվի, ապա կանցկացվի լրացուցիչ մրցախաղ: Մրցակիցների առաջին պարտիան նկատենք այսօր:

Առաջատար ակումբների հավակնությունները

Եվրոպական առաջատար ակումբները, որ համախմբված են այսպես կոչված G-14 խմբում, հույս ունեն որոշակի եկամուտ ստանալ Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ մրցաշարից, ինչպես նաեւ փոխհատուցում ստանալ ֆուտբոլիստների հնարավոր վնասվածքների դեպքում: Այդ նպատակով G-14 խումբը հույս ունի համաձայնագիր կնքել ՈՒԵՖԱ-ի հետ:

«Գտնում ենք, որ Եվրո-2008-ի եկամուտների մի մասի փոխանցումն ակումբներին միջազգային ֆուտբոլում նրանց ունեցած ավանդի ճանաչումը կլինի: Դա բխում է ոչ միայն G-14 խմբում ընդգրկված թիմերի, այլեւ բոլոր այն ակումբների շահերից, որոնց ներկայացուցիչները կմասնակցեն Եվրոպայի առաջնությանը: Հույս ունենք, որ մինչեւ առաջնության մեկնարկը նման որոշում կկայացվի: G-14 խումբն իր գործունեությունը չի դադարեցնի, մինչեւ իր առջեւ դրած բոլոր նպատակները չիրագործի: Մենք փոխհատուցում ենք պահանջում վնասվածք ստացած ֆուտբոլիստների դիմաց, ցանկանում ենք մասնակցել միջազգային հանդիպումների խաղացանկի կազմմանը եւ որոշումների կայացմանը», հայտարարել է G-14 խմբի գլխավոր մենեջեր Թոմաս Կուրտը:

ՀԱԿԱՍՏԱԳՐԻ ՀԵԳԵՆԱԼԸ

Հերթը հասավ աղջիկներին

Վերջին շրջանում Հայաստանի եւ Թուրքիայի ֆուտբոլի տարբեր հավաքականներ վիճակահանությամբ հաճախակի են ընտրական միեւնույն խմբում հայտնվում: Հիշեցնենք, որ սկզբում երկու երկրների հավաքականների ճանապարհները հատվեցին Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական մրցաշարում (խաղերը կկայանան 2008-ին), ապա աշխարհի 2010-ի առաջնության ընտրական մրցաշարի միեւնույն խմբում հայտնվեցին ազգային հավաքականները, հետո էլ մինչեւ 19 տարեկաններ դարձան մրցակիցներ Եվրոպայի պատանեկան առաջնության ընտրական երկրորդ փուլում, որի հանդիպումներն ի դեպ կայանալու են մայիսին, Երեւանում:

Կարծես այդքանը բավական չէր, այժմ էլ վիճակահանությամբ միեւնույն խմբում հայտնվեցին երկու երկրների մինչեւ 19 տարեկան ֆուտբոլիստուհիները: Նիոնում կայացած վիճակահանությամբ Հայաստանի եւ Թուրքիայի մինչեւ 19 տարեկան աղջիկների հավաքականներն ընդգրկվել են Եվրոպայի 2008/09-ի առաջնության ընտրական մրցաշարի 2-րդ խմբում: Այստեղ հանդես կգան նաեւ Ավստրիայի եւ Լեհաստանի ընտրանիները: Ընտրական մրցաշարը կկայանա 2008-ի սեպտեմբերի 25-30-ին, Լեհաստանում: Ընդհանուր առմամբ ընտրական 1-ին փուլում հանդես կգան 44 հավաքականներ, որոնք բաժանվել են 11 խմբի: Հաջորդ փուլի ուղեգիր կնվաճեն խմբերում 1-ին եւ 2-րդ տեղ զբաղեցրած հավաքականները:

Մինչեւ 17 տարեկան աղջիկների Եվրոպայի առաջնության ընտրական 1-ին փուլում ՀՀ պատանեկան հավաքականն ընդգրկվել է 7-րդ խմբում, որտեղ մրցելու է Ռուսաստանի, Շվեդիայի եւ Սլովենիայի ֆուտբոլիստուհիների հետ: Մրցաշարն անցկացվելու է Սլովենիայում 2008-ի աշնանը:

Երեք խմբում ուղեգրերը բաշխվեցին

Չեմպիոնների լիգայի «A», «B» եւ «C» խմբերում ավարտվեցին նախնական փուլի հանդիպումները, որոնց արդյունքներով ի հայտ եկան 1/8 եզրափակիչի մասնակիցները: «Լիվերպուլը» 4-րդ տարին անընդմեջ հաջողությամբ հաղթահարեց նախնական փուլի արգելքը՝ Մարսելում 4-0 հաշվով ջախջախելով տեղի համանուն թիմին: Արդեն 11-րդ րոպեին Ջերարդի ու Տորեսի խփած գոլերի շնորհիվ հյուրերը խաղը շահում էին 2-0 հաշվով: Մրցակցի ջախջախումն ավարտեցին Կույսն ու Բաբելը: «A» խմբի մյուս խաղում «Պորտոն» 2-0 հաշվով պարտության մատնելով «Բեշիքթաշին», 11 միավորով զբաղեցրեց 1-ին տեղը:

«B» խմբում «Չելսին», որ ժամկետից շուտ հաջորդ փուլի ուղեգիր էր նվաճել, սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի (0-0) խաղաց «Վալենսիայի» հետ: Այսպիսով, «Ստեմֆորդ Բրիջ» մարզադաշտում անցկացրած պատշտոնական մրցումներում «Չելսին» անպարտելի խաղերի շարքը հասցրեց 50-ի: Իսկ ահա չեմպիոնների լիգայի մրցաշարերում առաջին անգամ «Չելսին» սեփական հարկի տակ չկարողացավ գրավել մրցակցի դարպասը: Երկրորդ ուղեգիրն այս խմբից բաժին հասավ «Շալկե-04-ին», որը հաղթելով «Ռուսենբորգին» (3-1), դարձավ պայքարը շարունակող գերմանական միակ թիմը: Սա մեծ իրադարձություն էր «Շալկե-04-ի» համար, քանի որ թիմն առաջին անգամ իր պատմության մեջ մտավ չեմպիոնների լիգայի 1/8 եզրափակիչ:

Բնականաբար, «Շալկե-04-ի» գլխավոր մարզիչ **Միրկո Սլոմկան** խաղից հետո բարձր տրամադրությամբ էր ներկայացել ասուլիսին. «Շատ ուրախ եմ արդյունքի, մեր ցուցադրած խաղի եւ ուղեգրի նվաճման համար: Առաջին խաղակեսում հիանալի էինք խաղում, երեք գոլ խփեցինք եւ վճռեցինք մրցակցության ելքը: «Շալկե-04-ն» ուժեղ է թիմային ոգով, կոլեկտիվ խաղով եւ կաշխատենք զարգացնել հաջողությունը»:

«C» խմբից երկու ուղեգրերին հավակնում էին երեք թիմեր: Հաջողությունն ուղեկցեց Մադրիդի «Ռեալին» եւ հունական «Օլիմպիակոսին», որոնք պարտության մատնեցին համապատասխանաբար «Լացիոյին» (3-1) եւ «Վերդերին» (3-0): Ընդ որում, «Օլիմպիակոսը» վերջին 9 տարիներին կարողացավ 1/8 եզրափակիչի ուղեգիր նվաճել:

Ներկայացնենք մարզիչների կարծիքները:

Բեռնդ Շուստեր («Ռեալ»)-Գիտեինք, որ «Լացիոն» իտալական մյուս ակումբների նման պատշտպանական խաղաոճով աչքի չի ընկնում, այլ սիրում է երջանկությունը մրցակցի տուգանային հրապարակում փնտրել: Առաջին խաղակեսն անցկացրինք բարձր տեմպով եւ 3 գոլ խփեցինք: Մեր ֆուտբոլիստները հիանալի են միմյանց փոխարինում: Ռոբինյոյի հիանալի խաղն ինձ համար անակնկալ չէր: Ինձ միշտ է հետաքրքրում, թե ով կլինի մեր հաջորդ մրցակիցը, քանի որ բոլոր թիմերն էլ լուրջ դիմադրություն են ցույց տալիս: Կարեւոր էր, որ խմբում առաջին տեղը զբաղեցրինք: Նշանակում է, հաջորդ փուլում պատասխան հանդիպումը սեփական հարկի տակ կանցկացնենք:

Դելիո Ռոսի («Լացիո»)-Հույս ունեի, որ կհաջողվեր կրկնել «Ռեալի» հետ 2-րդ խաղում անցկացրած հանդիպումը (2-2): Խաղը լավ սկսեցինք, մրցակցի վրա ճնշում էինք գործադրում, թեեւ «Ռեալը» մեզ տեխնիկապես գերազանցում էր: Մենք «Օլիմպիակոսին» չենք զիջում, սակայն հույների հետ վաս խաղացինք: Մեր խաղացողները դեռեւս այնքան էլ փորձառու չեն, որ երեք օրը մեկ խաղադաշտ դուրս գան: Անցյալ տարի շատ ջանքեր գործադրեցինք առաջնությունում, որպեսզի եվրոգավաթների ուղեգիր նվաճենք: Եվ հիմա զղջում եմ, որ նույնիսկ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում չենք շարունակելու պայքարը:

Մրցանակային հիմնադրամն աճել է

ՈՒԵՖԱ-ն հրապարակել է 2008-ի ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության մրցանակային հիմնադրամի բաշխման կարգը: Այն կազմում է 184 մլն եվրո, որը 55 մլն-ով ավելի է 2004-ի Եվրոպայի առաջնության մրցանակային գումարից: Միայն Եվրոպայի առաջնության ուղեգիր նվաճելու համար 16 հավաքականներից յուրաքանչյուրը 7,5 մլն եվրո կստանա: Խմբային մրցաշարի հանդիպումներում յուրաքանչյուր հաղթանակի դեպքում հավաքականները կստանան 1 մլն եվրո, ոչ-ոքիի դեպքում՝ 500 հազար: Քառորդ եզրափակիչ մտնելու դեպքում հավաքականները եւս 2-ական մլն եվրո կստանան: Կիսաեզրափակիչ փուլին մասնակցելը թիմերի բյուջեն կհարստացնի եւս 3 մլն եվրոյով: Չեմպիոնի վաստակը կկազմի 7,5 մլն եվրո, իսկ եզրափակիչում պարտված թիմը որպես սփոփանք կստանա 4,5 մլն եվրո:

Եվրոպայի առաջնության կազմկոմիտեն Շվեյցարիայի հարկային մարմինների հետ համաձայնություն է ձեռք բերել, որ ֆուտբոլիստների ստացած պարգեւավճարներից 20 տոկոսը որպես հարկ վճարվի: Այդ կարգը չի տարածվում մարզիչների, ֆեդերացիաների ներկայացուցիչների եւ այլ պատշտնաստար անձանց վրա: ՈՒԵՖԱ-ի ներկայացուցիչները սկզբում ցանկանում էին, որպեսզի ֆուտբոլիստները հարկային վճարումները կատարեն իրենց երկրներում, սակայն շվեյցարացիներին չհաջողվեց համոզել: Ընդ որում նույնիսկ Ավստրիայում հանդես եկող հավաքականները պետք է հարկը վճարեն Շվեյցարիայում: Բացի այդ, առայժմ պարզ չէ, թե արդյոք անհրաժեշտ է սեփական երկրում էլ լրացուցիչ հարկ վճարել:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Վրաց ընդդիմության միասնական թեկնածուի կարգախոսը. «Առաջին հերթին՝ Վրաստանը»

Վրաստանում հունվարի հինգին կայանալիք արտահերթ նախագահական ընտրություններում, ինչպես տեղեկացրել է **«Ազգը»**, մնացել է յոթ թեկնածու, որոնցից հիմնականում վարկանիշային հարցումներում, տարբեր հերթագայությամբ, զգալի տոկոսներ են ստանում հինգը: Մասնավորապես, խոսքը երկրի նախկին նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլու, միասնական ընդդիմության թեկնածու Լեւան Գաչեչիլադեի, օլիգարխ Բադրի Պատարկացիշվիլու, «Նոր աջեր» կուսակցության նախագահ Դավիթ Գամկրելիձեի եւ լեյբորիստ Շալվա Նաթելաշվիլու մասին է:

«Ազգն» իր հաջորդ համարում կներկայացնի հատկապես ջավախահայության եւ Վրաստան-Հայաստան հարաբերությունների առնչությամբ Լեւան Գաչեչիլադեի հետ բացառիկ հարցազրույցը: Ի մասնավորի, Գաչեչիլադեի նախընտրական ծրագրում եւ հետագա անելիքներում կտեսնենք կան, որ վերաբերում են ինչպես հայ առաքելական եկեղեցու կարգավիճակին, այնպես էլ ջավախահայության սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի բարելավման հայլերին:

Գաչեչիլադեն միայն երեկ է հանրությանը Ռիկեի հրապարակում ներկայացրել իր քարոզարշավի հիմնական ուղերձը: Ռիկեի հրապարակը Թբիլիսիում հայտնի դարձավ նոյեմբերի յոթին ոստիկանության կողմից հանրահավաքի մասնակիցներին գրելու իրադարձությունների պատճառով, որի ընթացքում վրաց իրավապահները խաղաղ բնակչության դեմ արցունքաբեր գազ ու ջուր եւ ռետինե փամփուշտներ գործածեցին:

Այդ նույն հրապարակում ընդդիմության միասնական ճակատի ներկայացուցիչները երեկ բրիֆինգ էին հրավիրել, որտեղ ընդդիմադիր առաջնորդներից Գեորգի Խաինդրավան թարգմանեց **«Ազգի»** համար Գաչեչիլադեի քարոզարշավի կարգախոսը. «Առաջին հերթին՝ Վրաստանը», բացատրելով դա քվեաթերթիկում առաջին համարի տակ Գաչեչիլադեի թեկնածության ներկայացմամբ:

Հիշեցնենք, որ նմանօրինակ անվանում՝ «Վրաստանն ամենից առաջ» ուներ իր ժամանակին Գուրամ Շարաձեի հիմնած կուսակցությունը, որ հետո վերանվանվեց «Լեզու, հայրենիք, հավաս»: Անհայտ հանգամանքներում այս տարի մայիսին սպանված Շարաձեն հայտնի էր որպես ընդդիմադիր քաղաքական գործիչ՝ հակահայ ակնհայտ մոտեցումներով:

Ամեն դեպքում, «Առաջին հերթին՝ Վրաստանը» կարգախոսն ինչ-որ բան հիշեցնում է երկրորդ ափարհամարտին գերմանական ծանոթ լոզունգից:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Թբիլիսի

HYUNDAI MOTOR COMPANY-ի
պաշտոնական դիստրիբյուտոր

ՄԱԳԱՍ ԻՆՎԵՍՏ ՓԲԸ-Ն ԵՒ ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿԸ

առաջարկում են ձեռք բերել *HYUNDAI* մակնիշի ցանկացած ավտոմեքենա հետեւյալ ապառիկային պայմաններով՝

Կանխավճար՝	15 %
Մարման ժամկետ՝	7 տարի
Տարեկան տոկոսադրույք՝	12 %

Հասցե՝ Ամառյան 60 Հեռ/ֆաքս՝ (374 10) 28 99 47/48, բջջ.՝ 37491/93 411 422
e-mail: magas@arminco.com

Ակցիան գործում է մինչև դեկտեմբերի 31-ը

HYUNDAI՝ Ընտրիր քո ճանապարհը

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐԵՎՈՐ Է

«Հայաստանի հրեջ անվանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միությունը նպատակահարմարության տեսակետից հայտնում է.

- խորհուրդ չի տվում ծխախոտագործման խողովակների միացումներն իրականացնել ծալովոր փայլաթիթեղյա ճկուն խողովակներով:
- Գազասարքերի միացման թիթեղյա խողովակների հորիզոնական տեղամասերի ընդհանուր երկարությունը պետք է լինի 3.0 մետրից ոչ ավելի եւ ունենա 3-ից ոչ ավելի խողովակի տրամագծից ոչ պակաս կորացման շառավղով անկյունակներ:
- Միացման թիթեղյա խողովակները պետք է մտցվեն մեկը մյուսի մեջ դրանց տրամագծի կեսից ոչ պակաս չափով ծխագազերի շարժման ուղղությամբ:
- Միացված ծխահեռացման խողովակների ուղղահայաց տեղամասի սահմանի վերին մասի հիմքից մինչեւ հորիզոնական մասը, պետք է լինի 0.5 մետրից ոչ պակաս, իսկ 2.7 մետր բարձրություն ունեցող շինություններում՝ 0.15 մետրից ոչ պակաս:
- Ծխահեռացման թիթեղյա խողովակների հորիզոնական տեղամասերը պետք է ունենան 1 գծամետրի վրա 1 սմ-ից ոչ պակաս թեքություն՝ դեպի տեղադրված գազասարքը:

ՄԻԱՅՄԱՆ ԹԻԹԵՂՅԱ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱԿԱՄ ՋԵՎԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ՏՐԱՄԱԳԾԵՐԻ ՆԵՂԱՏՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑՈՒՄ ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄԸ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԴԺԲԱԽՏ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱԼ:

Արգելվում է օգտվել գազասարքերից, եթե՝

- ստուգված չէ ծխաօդատար ուղիների սարքինությունը,
- ծխաօդատար ուղիներում բացակայում է հարը կամ առկա է հեռադարձ հարբ:

ՀՈԴՎԱԾԸ ԸՆԹԵՐՑԵԼԻՍ ԸՆԿԱԼԵՔ ՈՐՊԵՍ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆ
«Հայաստանի հրեջ անվանգության մասնագիտացված ծառայություններ»
իրավաբանական անձանց միության խորհուրդ
ՈՉ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» կենտրոն

«ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐԸ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ»

Ամենամսյա սեմինարներ

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» կենտրոն՝ Մ. Բաղրամյան 24դ, 54-24-81, 54-74-81

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԵՐ

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը դեկտեմբերի 12-ի նիստում, որը վարում էր ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, հաստատեց ՀՀ դրամավարկային քաղաքականության 2008թ. ծրագիրը:

Խորհուրդը հաավատեց «Ֆինֆա» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Ագաթանգեղոսի մասնաճյուղը եւ Արմավիրի, Աշտարակի, Էջմիածնի, Հրազդանի, Նոյեմբերյանի, Աբովյանի, Արտաշատի ներկայացուցչությունները, «Կարեն Աննա ընդ Ֆեմիլի» ՍՊԸ-ին արտարժույթի առուվաճառք իրականացնելու լիցենզիա տրամադրեց, իսկ «Հիմեն» ՍՊԸ-ին 29.05.02թ. տրամադրված աղահովագրական բրոքերային (միջնորդային) գործունեության իրականացման լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչվեց:

Վարկանշվել են 7 ձեռնարկություններ

ՀՀ կենտրոնական բանկը վարկանշել է հետեւյալ ձեռնարկությունները՝
«Աշտարակ կաթ» ՓԲԸ-ին՝ շնորհելով Բ+ վարկանիշ,
«Տիգրան Մեծ հրատարակչություն» ՓԲԸ-ին՝ շնորհելով Բ- վարկանիշ,
«Ջերմուկ մայր գործարան» ՓԲԸ-ին՝ շնորհելով Գ+ վարկանիշ,
«Պռոշյանի կոնյակի գործարան» ՍՊԸ-ին՝ շնորհելով Գ վարկանիշ,
«Օնիքս ԳԸ» ՓԲԸ-ին՝ շնորհելով Գ- վարկանիշ,
«Էլեկտրասարք» ԲԲԸ-ին՝ շնորհելով Գ- վարկանիշ,
Երեւանի ոսկերչական գործարան-1 «Գնոմոն» ԲԲԸ-ին՝ շնորհելով Դ+ վարկանիշ:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

«Նոյյան Տաղան» շաբաթաթերթը բարձր աշխատավարձով **աշխատանքի է հրավիրում** անձանց շաբաթաթերթի տարածումը եւ բաժանորդագրությունը կազմակերպելու նպատակով:
Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել.
հեռ. 52 64 16, 56 59 64 (ժամը 11.00-17.00)
կամ այցելել.
Իսահակյան 28, I հարկ, 20 սենյակ հասցեով

Վերանորոգման աշխատանքների իրականացման հետաքրքրության հայտ ներկայացնելու ՀՐԱՎԵՐ

ԱՄՆ ՄԶԳ ֆինանսավորմամբ «Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերության կողմից իրականացվող ՆՕՎԱ ծրագիրը խորհրդատվական եւ տեխնիկական աջակցություն է տրամադրում ՀՀ կառավարությանը՝ վերատադողական առողջության ոլորտում բարեփոխումների իրականացման ուղղությամբ:

«Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերությունը հրավիրում է բոլոր հետաքրքրված եւ իրավասու շինարարական կազմակերպություններին ներկայացնել Վեղու ծննդատան առաջին հարկում մայրության դպրոցի վերանորոգման աշխատանքներ իրականացնելու հետաքրքրության հայտ:

Հայտատուները պետք է ներկայացնեն.

ա) նամակ՝ հետաքրքրության հայտ, որը պետք է ներառի աշխատանքի նկարագրում նշված յուրաքանչյուր աշխատանքի իրականացման արժեքը,

բ) քաղաքացիական ոլորտում կատարյալ շինարարության իրականացման լիցենզիայի պատճենը,

գ) ՀՀ պետռեգիստրում գրանցման վկայականի պատճենը,

դ) վերջին երկու տարիներին շինվերանորոգման աշխատանքների իրականացման փորձառության վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ներառելով օբյեկտների եւ պատվիրատու կազմակերպությունների անվանումները, պայմանագրային արժեքները, աշխատանքների համառոտ նկարագիրը, պատասխանատու անձանց տվյալները,

ե) այլ տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ կհամարի հայտատուն:

Մասնակցելու համար հարկավոր է գրավոր դիմել «Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերության ներկայացուցչություն՝ թերությունների ակտը ստանալու համար:

Պայմանագրի արժեքը լինելու է հստակ սահմանված եւ աշխատանքը պետք է սկսվի հունվար ամսին եւ ավարտվի մինչեւ 2008 թ. մարտի 1-ը:

Գնային առաջարկները գնահատվելու են հիմք ընդունելով հետեւյալ չափանիշները.

1. գին.
2. Հայաստանի Հանրապետությունում շինարարության, ճարտարագիտության եւ ձեռներեցության ոլորտներում արտոնագրերի առկայություն.
3. երաշխավորագրեր կամ աշխատանքների ընդունման-հանձնման ակտեր վերջին երեք պատվիրատուներից.
4. միջազգային կազմակերպությունների եւ պետական կառավարման մարմինների հետ աշխատելու փորձ:

Բոլոր առաջարկները պետք է ներկայացվեն «Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերության հայաստանյան ներկայացուցչության գրասենյակ փակ ծրարով, մինչեւ 2007թ. դեկտեմբերի 27-ը, ժամը՝ 17:00:

Մանրամասների համար դիմել՝
Մարզային կոորդինատոր Արտակ Օրդյանին
էլ-փոստ՝ *a-ordyan@nova.am*, հեռ.՝ 27-70-65/69 (093) 426871
Երեւան, Այգեձոր 7, ԱՄՆ ՄԶԳՆՕՎԱ ծրագիր

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ արժութային շուկայում ձեւավորվել են հետեւյալ արտարժույթների միջին փոխարժեքները. 12.12.2007 թ.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	303.01
EUR	1	ԵՎՐՈ	444.58
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	12.41
GEL	1	Վրաց. լարի	189.67

www.azg.am
www.azgdaily.com
www.azgdaily.eu

ՕՐՎԱՅԴԻ ՀԱՄԱՐ ՅԱՆԳՆԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լուսանկարները՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիսեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 12.12.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: